

دوزخ پھ انسان کی

محب اللہ

Ketabton.com

دوزخ په انسان کې

د لنډو کیسو ټولګه

لیکوال: محب الله زغم

خپرنډوی: د افغانستان قلم ټولنه ۱۳۸۶

ځانمرگی

_ ډاکټر صایب ! هله تلوار وکه،

_ او هو حاجي ملا صایب! خيريت خو به وي؟

_ خبره له خيريت نه تېره ده. کوچنيان مې درته راوستلي. هله
ژر کوه چې مري.

ډاکټر حاجي ملا سره په بېړه روان شو. ناروغه په يوې پرستن
کې ننگاړل شوې د کتنځي پر غولي پرته وه. ناروغه يې د حاجي
ملا او د هغه د مور په مرسته پر مېز پورته کړه. د هغې رنگ تک
سپين اوښتی و. سترگې يې پټې وې. خبرې يې نه شوای کولی.
د شونډو سره يې ورک وو. ورو ورو يې سا کښله. گوندي د سا
ايستلو توان يې هم نه درلود.

ډاکټر د هغې نبض او فشار وکوت خپل ستاتسکوپ يې د هغې پر
سینه دې خوا هاخوا وگرځاوه. لابراتوار والا يې مرستې ته وروباله
او ورته ويې ويل: مريضه ډېره کمخونه ده. نه نبض لري، نه فشار.
ته يې وينه واخله. هيموگلوبين يې وگوره. زه به ورته يو پلازما
سيروم ولگوم.

لابراتوار والا په ډېرې سختۍ سره د ناروغې په يوه لاس کې يو
رگ پيدا کړ. پلاستيکي ستن يې ورولگوله. په بمبه کې يې نيمه
سي سي وينه ترېنه واخيسته. ډاکتر ورته سيروم ولگاوه. خو
پيچکارۍ يې هم ورگډې کړې.

ډاکتر وپوښتل:

– حاجي ملا صايب په دې باندې څه شوي دي؟ دا خو له وينو
بيخي خلاصه ده.

– داسې ده چې وږمه ورځ نه، لات وږمه ورځ يې کوچنۍ پيدا
سو. بيا يې وينه نه گيرېدله. وينه دغسې ترېنه تلله. برابري بيا د
نمونې يوه ټوټه شپوه سوه. اوس يې وينه گير سوې خو دا يې هم
له پښو غورځولې ده.

– نو ولې دې وختي نه راوستله؟

– ما وې خداى به ښه کړي.

– داسې کارونه کوي. مريض چې ښه له کاره وباسي بيا يې
ډاکتر ته بيايي.

په دې وخت کې لابراتوار والا کاغذ په لاس راغی او ويې ويل:

- هيموگلوبين يې درې گرامه دي.
- هو ما هم همداسې اټکل کړی و چې همدومره به وي.
- حاجي ملا وپوښتل: ايموگوليين څه شی دی؟
- د وينې ډېره مهمه برخه ده. سپرۍ په همدې باندې ژوندی وي. درې گرامه خو ډېر کم دي.
- نو څومره بايد وي؟
- تر دوولسو پورته.
- اوس يې نو چاره څه ده؟
- بله چاره نه لري. چاره يې بس دا ده چې وينه ورته ورکړئ.
- څوک؟ زه؟
- ته يا بل څوک. د هر چا وينه چې ورسره سازه شي.
- زه خو وينه نسيم ورکولی. وړم کال ټپي سوی وم. ډېره وينه رانه تللې وه. اوس هم مريض یم.
- ته د وړم کال خبره اوس کوي؟ اول خو ستا وينه به دومره وخت کې بېرته پوره شوې وي او بيا موږ چې له هر چا وينه اخلو،

اول يې ښه معاینه کوو چې کومه ناروغي ونه لري یا ترې وینه
اخیستل ورته تاوان ونه کړي.

د حاجي ملا مور هم په دې خبرو ځان ورگډ کړ: نه، نه ډاکتر
صایب! پام کوه چې زما د زوی وینه وانخلي.

– ولې مورې دا نو کوم تاوان لري؟

– څنگه تاوان نه لري؟ دا د پوځیو وخت وگوره او وینه اخیستل
وگوره.

– گوره ادې ورته هېڅ تاوان نه لري. وینه یې بېرته په درېو
میاشتو کې پوره کېږي. که داسې ونه کړو مریضه مو مري.

– مړه دې سي د ښځو نو څه کمی ده. بله به ورته وغواړم.

په دې وخت کې عبدالهادی هم راوړسېد، د ناروغي ورور. ښه
دنگ، ښکلی، ښایستوکی ځوان و. سپین مخ، نرۍ ږیره، نري
برېتونه، په رنجو تورې سترگې. د سپین پاج لنگوټې ورسره ډېر
خوند کاوه. کلاشینکوف یې پر اوږه و. د مرمیو څو ججوري یې په
پرتله کې پراته وو. هغه له نورو طالبانو سره د کجکي په کمربند
کې پروت و. اوس هم له خط نه راغلی و. له ډاکتر نه یې وپوښتل:
خور مې څنگه ده؟

– وضع يې ډېره خرابه ده. همدا اوس مې حاجي ملا ته همدا خبره کوله چې بايد يو يا دوه کسان خامخا خپله وينه ورته ورکي خو حاجي ملا درگړده لگيا دى چې زه خو وينه نه ورکوم. څه بڼه شو چې ته راغلې.

– نو زه به څه وکم؟

– وينه به ورکې. نور نو څه؟

– زه؟ نه ډاکتر صايب! هر څومره پيسې چې لگېږي، ورکوم يې خو وينه نه ورکوم.

– دا د پيسو کار نه دى. وينه خو کومه دوا نه ده چې په پيسو يې واخلو.

– وينه به د بل چا نه واخلو، پيسې به ورته ورکړو.

– په دې کلي کې به څوک پيدا شي چې خپله وينه ورکړي؟ ستا چې خپله خور ده، په کيسه کې يې نه يې نو بل يې څه پروا کوي؟

– زه يې نه سم ورکولى.

– ولې؟ گوره خور به دې مړه شي.

– مرگ او ژوند د خدای له طرفه وي.

– بېشکه. خو موږ هم باید خپل بنده گي کونښن وکو.

– د چا چې وخت پوره وي. زما او ستا په کونښن هم څه نه کېږي.

– ته څه خبر يې چې د دې وخت به پوره وي که نه؟

– که وخت يې نه وي پوره، بې له وينو هم ژوندۍ پاتې کېږي.

– ته ولې دومره ډارېږې؟ هلته طالبانو سره خط کې پروت يې. شپه ورځ درباندي د مرميو باران وي. که هلته ولگېږې نو پوهېږې چې څومره وينه به درنه لاړه شي؟

– هلته مې چې هر څومره وينه وبهېږي، هغونه اجر لري.

– نو يو څوک د مرگ نه ژغورل اجر نه لري؟

– ما درته وويل چې مرگ او ژوند د خدای په لاس کې دي. زه او ته نه څوک وژلی سو او نه يې بچ کولی سو.

– ترجمه دې ويلې ده؟

– خود مې ويلې. تا غوندې خو مې د کفر مکتوبونه نه دي ويلي. پوره اوه کاله مې مدرسه کې سبقان ويلي.

ـ ښه نو د دې ایت ترجمه راته ووايه چې فرمايي:

و من احياها فکانما احيا الناس جميعا

ـ معنا يې دا ده: او چا چې ژوندی کړ يو نفس، لکه ژوندی کړی يې چې ټول عالم وي.

ـ ښه نو دا کار اجر لري، که نه؟

ـ ته دې خپله ډاکټري کوه. ستا سر په دې خبرو نه خلاصیږي. دغه ایت په قران کې فقط يو ځل راغلی خو د جهاد په باب تر سلو زیات ایتونه سته.

ډاکټر غوښتل چې ځواب يې ورکړي چې د حاجي ملا مور نارې کړې: هله ژر کوی. دلته راسی.

درې واړه په منډه کوټې ننوتل. د ناروغې سا ختلې وه. سیروم يې بند شوی و.

ډاکټر په بېړه د هغې پر سینه خپل ستاتسکوپ وگرځاوه بیا يې د دواړو لاسونو ورغوي د هغې پر سینې سر په سر کېښودل او په زوره يې کېښته خوا ته زور وکړ. دا کار يې شپږ وارې تکرار کړ. بیا يې د هغې سر شا ته قاط کړ یوه سپینه ټوټه يې پر خولې ورکېښوه. په یوه لاس يې پوزه وربنده کړه. خپله خوله يې پر ټوټې

ټينگه ولگوله او خپله سا يې د هغې خولې ته وړپو کړه. دا کار يې د سترگو په رڼ کې وکړ. بيا يې شپږ وارې پر سينې زورونه وروکړل او بيا يې خولې ته سا وړپو کړه.

پوره لس دقيقې همداسې لگيا و. خو آخر يې په نهيلۍ خپل کار بند کړ. له سر او مخ يې خولې بهېدلې. معلومېده چې ډېر ستړی شوی و. په سترگو کې يې ویر ښکارېده.

حاجي ملا ته يې وويل: خبره خلاصه ده.

خو شپې ټولو لکه يخ چې وهلي وي. په خپلو ځايونو ولاړ وو. د هر يوه په ذهن کې ځينې خبرې وې. ډاکتر خواشینی و. د حاجي ملا او عبدالهادي بېرحمۍ ته فکر وړی و. ځان يې هم گرم باله چې څنگه يې هغوې ته قناعت نشو ورکولی. ولې دا ښځه مړه شوه؟ په لږو وینو يې ژغورل اسان وو. ځان سره يې ويل کاشکې د طب پر ځای مې د منطق کتابونه لوستي وای. زما منطق څومره کمزوری دی. د ملایانو منطق بيا څومره قوي دی. ځوانان د دوې په وینا له خپلو سرونو او خپلو وینو تېرېږي خو زه چې غواړم د چا ژوند وژغورم، زما په وینا څوک يو څاڅکی وینه هم نه ورکوي.

حاجي ملا هم خپه و. چورت يې واهه چې تېر کال د ترياکو
خوند نه و. ده ته په زکات کې ايله دوه منه ترياک رسېدلي وو. سړ
هم ترياکو مرض کړی نو د بل واده پيسې به له کومه کړي.

د عبدالهادي چورت دومره خراب نه و. د هغه په خيال کې د
جنت باغونه شنه شنه کېدل. حورې، غلمان، د مېوو باغونه، د
شېدو رودونه، د شرابو حوضونه. هغه سبا ښار ته تلله واسکت يې
همدا اوس اغوستی و. سبا د باغ پل سره د ملي اردو کاروان
تېرېده او ده ورباندې ځانمرگی برید کاوه.

کابل _ ده افغانان. آريا کلينیک

۱۳۸۶ - ۰۳ - ۱۷

تمدن (ت. م. د. ن)

نور احمد غرغښت د ښوونځي په اداره کې ناست و. مخې ته يې د مېز پر سر شل – پنځه ویشټ ورقي پرتې وې. دا د زده کوونکو د کورنۍ دندې کاغذونه وو چې ده د کتلو لپاره راوړې وې. مخکې تر هغې چې رومبۍ پاڼه وگوري. ډېر خوشحال و. د دې پاڼو د کتلو لپاره یو ډول تلوسې او هیجان اخیستی و. لاسونه یې رېږدېدل. زړه یې درزېده. په لږزانډو لاسونو یې د خپلې کورتۍ له جیب نه د عینکو ډبلۍ راویست. خلاص یې کړ او ذره بیني عینکې یې په سترگو کېښودې.

په تېرو څلوېښتو کلونو کې چې دی ښوونکی و. ډېر ځلې په هم داسې حال لیدل شوی و. استاد غرغښت د کلماتو د تجزیې او په تورو وېشلو او د هر توري لپاره د مانا را ایستلو ته ډېره لېوالتیا درلوده. مثلاً د انگرېزي تیچر کلمه یې داسې په تورو وېشله:

Teacher

T = talent

E = educated

A = able

C = careful

H = honest

E = expert

R = responsible

همدارنگه د پښتون کلمې ته يې دغه مانا جوړه کړې وه:

پ = پتمن؛ ښ = ښاغلی؛ ت = توريالی؛ و = وفادار؛ ن =
ننگيالی

ده په همدې توگه ډېرو کلماتو لپاره په زړه پورې ماناوې جوړې
کړې وې او دا ځل يې خپلو شاگردانو ته دنده سپارلې وه چې
د «تمدن» کلمه تجزيه او د هر توري لپاره يې يوه مناسبه مانا
پيدا او په کاغذ کې يې وليکي. د تمدن کلمه د استاد لپاره ډېر
اهميت درلود. هغه له تمدن سره ډېره مينه درلوده او هر وخت به
يې د خپل هيواد د لرغوني تمدن په باره کې خبرې کولې.
خپلو شاگردانو ته يې هم يوازينی نصيحت دا و چې د خپلو
پلرونو په شان دې زيار وباسي تر څو د خپل هيواد له لاسه تللي
وبارونه بېرته ژوندي کړي.

استاد ږومبۍ ورځه راواخيسته. په حيرانتيا سره يې وکتل چې
شاگرد يې د تمدن کلمه داسې په تورو وېشلې وه:

ت = توپک م = مرمۍ د = دښمن ن = نسکور

په پای کې يې ليکلي و: يانې د توپک مرمۍ دښمن نسکوروي.

دويمه ورځه يې راواخيسته. په کې داسې ليکل شوي وو:

ت = توپ م = مرمۍ د = ديوال ن = نړول

يانې د توپ مرمۍ ديوالونه نړوي.

درېم زده کوونکي بيا داسې ليکلي وو:

ت = تانک م = ماین د = درب ن = نسکور

يانې: تانک پر ماین وخوت. درب يې وکړ او نسکور شو.

يوه بل زده کوونکي چې پلار يې پخوا مجاهد و. دغه کرښې

کښلې وې:

ت = تيّاره [د طياره نا سمه املا]

م = مجاهد

د = دافع هوا

ن = نسکور

ياني: تياره = طياره مجاهدينو د دافع هوا په ډزو نسکوره کړه.

د هرې ورقې په کتلو د استاد پر تندي يوه بله گونځه هم زياتېدله. د خوشالۍ احساس يې په نهيلۍ بدل شوی و. اوس يې هم زړه په تېزۍ درزېده خو نه د تلوسې او هيجان له امله بلکې د هغه درد له امله چې د خپل زړه په تل کې احساساوه. د وخت په تېرېدو نه پوهېده. د نورو استادانو خبرې چې په اداره کې ناست وو. د ده تر غوړونو نه رسېدلې. د چاپېريال سره يې اړيکه شلېدلې وه. په ځان کې ډوب و او د ځانه سره کرار کرار د شونډو لاندې بونگېده. له ډېرې چوپټيا نه وروسته يې په لوړ اواز په داسې يوه لهجه چې گوندي سرمعلم به هم په موضوع خبر وي وويل. سرمعلم صايب! دا شاگردان هم ولله که گرم وي. دوی هغه وختونه نه دي ليدلي چې پلرونو به يې د بودا مجسمې جوړولې. دوی يوازې دغه وخت په ياد لري چې بودا په کې ړنگه شوه.

۰۹،۲۵، ۱۳۸۵

هلمند کجکی

خندا

نن د هغو دریو تنو د وژلو وار و. هغوی مو په دلارام کې نیولي وو. سړک یې جوړاوه. درې واړه افغانان وو. خو له هندوستانیانو سره یې کار کاوه. زموږ مشر ملا هیبت اخند وایي: «څوک چې له کافر سره په دوستۍ کې درې گامه واخلي. د هغه او د کافر مرگ یو شی دی.»

ملا هیبت اخند هم عجیبه سړی دی. دوه کاله کېږي چې زه یې انډیوال یم خو تر اوسه مې د هغه خندا نه ده لیدلې. نه خاندې نه له چا سره ټوکې کوي. هغه څه کوي چې نور انډیوالان هم ټوکو ته نه پرېږدي. وایي چې دا لېو و لېو و او لېو و لېو ناروا دي. په نه خبره سړي ته د ښځې کنځل کوي. ټول انډیوالان ورنه په ډډه گرځي. موټروان او وراره یې تل ورسره یو ځای وي خو هغوی هم لکه موږ غوندې ترې ډارېږي. کله چې هیبت اخند په چا قار شي. همدغو دوو کسانو ته امر کوي چې پښې یې په لنگوټې وټړي بیا د لنگوټې یو سر موټروان او بل سر یې خپل وراره ته ورکوي چې پښې یې پورته ونیسي. پخپله لښتې را اخلي او تر هغو پورې یې وهي چې یا خو بیخي له اخ و ټوخه ولوېږي او یا هم سړی بې سده شي. ما هم دوه ځلې

همداسې وهل خوړلي دي. يو ځل لمانځه ته لږ ناوخته شوی وم. بل ځل يې راته امر کړی و چې يو سپری پر مخ په لغتو ووهم. ما ويلي وو چې ملا صايب دا خو گناه ده. بس همدا خبره نه وه بلا وه. داسې يې ووهلم چې دوه ورځې مې پښه پر ځمکه نه شوه اېښودلې.

خېره يې خدايي هېت لري. يوه سترگه يې پرېږده ده. وايي چې پر کوم مين ختلی و. يوه پښه يې له زنگانه نه غوڅه ده. د کين لاس دوې گوتې يې نشته. د بم وړو وړو پارچو يې له مخ نه غلېدل جوړ کړی. پر پزې يې د کالدانې يو غټ ټپ پاتې دی. هم کوسه دی هم نيم شونډی. برېتونه يې ډېر نري دي. غاښونه يې غټ غټ او کاره واړه دي. د تندي گونځې خويې سر و کال نه ورکېږي. چې ویده هم وي سپری ترې ډارېږي. په ونه ډېر ټيټ دی خو غږ يې ډډ دی. اورېدلي مې دي چې په درې کلنۍ کې یتیم شوی و. مور يې بيا خپل لېوره ته ناسته وه. لېور يې چرسې و. هېت به يې هره ورځ واهه. هماغه و چې هېت له کوره وتښتېد او د بل کلي په دايره کې يې واړول.

د دايرې انډيوالان يې وايي چې هېت له ځيرې سره نه و جوړ. هر وخت به يې ځان ترې نه ايست خو کله به چې مجبور شو نو هم

به يې ځيرې راټولولې او هم به يې د شونډو لاندې خلکو ته کنځل کول. اوس هم همدغه خوی لري. نور کنځل يې خير خو د ښځې کنځل چې چا ته کوي. ما ته ډېره غوسه راځي خو له ډاره څه ويلى نه شم.

دا دی راغی. ټولو ته يې په ځير وکتل. بيا يې وويل: لاليه! ورشه هغه سرکوزان راوله.

بنديان يې راوستل. لاسونه يې لنگوتو باندې تر شا تړلي وو. د درې واړو رنگ تښتېدلې و. هيبت خان ځوان پرون د هغو پر مړيو چاره ايښې وه او ورته يې ويلي وو چې سبا به مو مردار کړم. ځواکيان لکه پانې رېږدېدل. لکه مال چې قرباني ته يې بيايې. ځانونه يې شاته شاته کول خو زموږ دوو تنو انډيوالانو بېرته له شا پورې وهل. د ملا هيبت مخې ته يې په گونډو کړل.

هيبت اخند موټروان باندې غږ کړ: هلکه زما چاره راواخله.

بنديانو چې د چارې نوم واورېدل. درې واړو په ژړا شول. نارې سورې يې کولې:

— ملا صايب! د خداى لپاره رحم وکړه.

— خداى ته وگوره ملا صايب! کوچنيان لرو.

— ملا صایب مره نه کش. نوکریته مېکنم. به لياز (لحاظ)
خدا!

خو هیبت اخند لکه چې کون وي. د هغو پر خبرو یې بیخي سر
ونه گرځاوه. له موټروان څخه یې چاره واخیسته. د اول نفر پر
مری یې کېښوده. هغه بیا په زاریو وژړل. په ژړه غوني غږ یې
ووویل: ملا صایب! خدای ته وگوره. زه خو مسلمان یم. خون به مې
تر غاړې دې شي. خدای...

نور څه ویلو ته یې پرېښود. چاره یې پر مری ور تېره کړه. غاړه یې
تر نیمایي ورغوڅه کړه. هغه شپنکې وهلې. لاس او پښې یې
غورځولې. د ورمېره له دوو رگونو څخه یې وینې دارې وهلې. زه
ډېر ډارېدلی وم. ما تر اوسه د انسان ځنګدن نه و لیدلی. وژل خو
یې څه کوي. زړه مې درزېده. سر راباندې دروند شو. لاسونه مې
رېږدېدل.

هیبت اخند بیا د هغه پر مری چاره تېره کړه. دا ځل یې سر له
سټې نه بیخي جلا کړ. د پرې شوي سر له وینتانو نه یې ونيول.
خپلو سترگو ته یې پورته کړ او کټ کټ په خدا شو. ډېر یې
وخنډل. دا اول ځل و چې د هغه خدا مې لیدله. سترگې یې
سرې وې. سړی ترېنه وېرېده. ټولو ته یې په ځیر وکتل گوندې

زموږ حال يې زموږ په خبرو کې لیده. په سترگو کې يې د آرامۍ
نښې وې. لکه چې مار چيچلي ته دې ترياک ورکړي وي او درد
يې کرار شوی وي. همداسې هوسا شوی و.

د دويم بندي پر غاړه يې چاړه کېښوده. سر راباندې وخرخېد.
سترگو باندې مې توره تياره راغله. زه په نورو باندې پوه نشوم. کله
چې مې بيا سترگې وغړولې. انډيوالان را نه چاپېر وو. يوه انډيوال
راباندې غږ کړ: مامد نسيمه ! پورته شه چې دوه لمونځونه درنه
قضا شول.

کابل

۱۷-۲-۱۳۸۶

د پير لېونتون

خو اونۍ کېدې چې د کریم خوی بدل شوی و. ډېر وخت به ځان ته یوازې کېناسته. زموږ سره یې گپ شپ او ټوکې ټکالې کمې شوې وې. د درسو په کیسه کې هم چندانې نه و. هغو ساعتونو ته چې استادانو یې د درس پوښتنې کولې. نه راتله. انگلیسي کورس یې هم پرېښی و. ما خو ځلي ورته ویلي و چې وه ملگریه که مریض یې چې ډاکتر ته دې بوځم. خو هغه به هر ځل ویل چې نه زه بیخي روغ رمت یم. یوه ورځ چې زه او کریم د لیلیې په کوټه کې یوازې وو. راتینگ مې کړ چې هرو مرو به حال وایې. څه درباندي شوي دي؟

هغه وویل: هېڅ راباندې نه دي شوي.

— نو ولې داسې یو رقم خپه غوندې یې؟

— نه یم. ولله که خپه یم.

— پخوا خو داسې نه وې. که کومه ستونزه لرې راته ووايه زه به درسره مرسته وکړم.

— نه بابا ته ولې دومره شله یې. درته ومې ویل چې هېڅ خبره نشته.

- گوره له ما نه يې مه پټوه. ريښتيا، مين شوی خو به نه يې؟
- نه مې پرېږدې نو. مجبور یم چې درته ووايم. گوره ما د پير لاس نيولی. آغا جان نومېږي. ډېر لوی ولي دی.
- دا خو ډېره ښه خبره ده خو بيا نو ولې خپه يې. ولې درس نه وايې. له موږ سره ولې خبرې اترې نه کوي؟
- ما ته مې هره جمعه کې پير صايب وظيفه راکوي. تر بلې جمعي زه هماغه وظيفه کومه. چې وظيفه کوم بيا نور هېڅ شی خوند نه راکوي.
- گوره کریم جان! هر شی يو حد لري. وظيفه خپل ځای لري، درس خپل ځای. په هېڅ شي کې افراط ښه نه دی.
- ما ته مې پير صايب ويلي چې وظيفه دې سمه کوه. نورو شيانو پسې مه گرځه. خدای قادر مطلق دی هر څه به درته سم کړي. زه د درسونو هېڅ اندېښنه نه لرم بيا به په امتحان کې وگورې چې څوک ډېرې نمرې وړي.

زه ورته تر مابنهامه لگيا وم خو هغه له خپل خره نه کښته کېده. له هغې ورځې وروسته به يې کله کله د پوهنتون باغچې ته بوتلم او راسره به يې د زړه خواله وکړه. پوهېده چې بل څوک يې خبرو ته غوړ نه نيسي. په ټولو انډيوالانو کې يې يوازې له ما سره ډډه لگېده. هغه هم په دې خاطر چې خبرې يې واورم. که ما به کوم نصيحت ورته وکړ نو خوا به يې بده شوه. هغه تل را ته د خپل پير صفتونه کول. نوې نوې خبرې يې زده کړې وې: «فنا في الله»، «وصلت»، «هاتف»، «غوث»، «قطب زمان» او ډېرې نورې خبرې چې زه يې پر ماناوو چندان نه پوهېدم. هره اونۍ به يې د آغا جان د کراماتو يوه نوې کيسه کوله.

يوه جمعه يې راته وويل چې راځه نن ته هم راسره لاړ شه. د پير صايب په حضور به دې مشرف کړم. ما هم همدا غوښت چې کومه ورځ دغه پير وگورم چې څه رنگ سپری دی.

ورسره لاړم. د قلعه مسلم تنگو کوڅو کې څو وارې ښي او چپ لاس ته وگرځېدو تر څو د آغا جان لنگر ته ورسېدو. د سرای د دروازې دواړو خواو ته شپږ شپږ کسان لاس پر سينه ولاړ وو او راتلونکو کسانو ته به يې «مرحبا! مرحبا! جزاک الله!» ويل.

کريم مخکې زه ورپسې انگر ته ننوتو. ډېره لويه حويلي وه په منځ کې يې د وزير اکبر خان مېنې د کورونو په شان يوه لوکسه دوه پورېزه ودانۍ وه. د اول چت دالان په بوټونو ډک و. د يوې لويې کوټې مخې ته مو بوټونه وايستل. د کوټې ور بېرته و خو د جاليو پرده يې ځوړنده وه.

کريم پرده لېرې کړه او ورننوت. ورپسې زه هم ننوتم. د کوټې بر سر کې درې دانې کورچې سر پر سر پرتې وې او د تخت غوندې ځای يې جوړ کړی و. پر دې تخت باندې يو ږيرور ناست و. ږيره يې ډېره اوږده او پاکه وه. مخ يې تک سپين ځلېده. داسې ښکارېده چې په ژوند کې به يې د لمر مخ نه وي ليدلی. برېتونو يې دواړه شونډې پټې کړې وې، خوله يې نه ښکارېدله. ځنې يې نږدې تر څنگلو پورې رسېدلې وې. پر تندي يې يوه نرۍ زرغون رنگه ريتاړه تړلې وه. پر غاړه يې ډېرې اوږدې تسبيح چې سرې، شنې، ژېړې، سپينې او زرغونې دانې يې لرلې، پرتې وې. اوږده شنه چپنه يې اغوستې وه. پاڅي يې بډ وهلې وې. يو بالښت يې شا ته او دوه گردې بالښتونه يې دواړو څنگو ته پراته وو.

د کوټې دواړو اوږدو دېوالونو ته ډېرو ږيرورو او څنډورو ډډې لگولې وې. په يوه کنج کې لس دولس کسان د دايرې په شکل سره

ناست وو او په لوړو اوازونو يې «هل، هو، هل، هو» ويل او لکه فنر غونډې له ملا نه ټيټېدل او هسکېدل.

همدا چې کوټې ته ننوتو، کریم خپل پیر خوا ته په خاپوړو روان شو. کوټه څه کم شل گزه اوږده وه او کریم دا ټول واټن هماغسې په خاپوړو وواهه. پیر ته چې ورسېد، لکه سپی چې د خپل څښتن په پښو پورې ځان سولوي، د پیر په پښو يې خپل مخ او پوزه وموښل.

د پیر په څېره کې یو ډول تکبر ښکارېده. سترگې يې پټې نیولې وې. په گوتو يې د تسبو دانې اړولې. ښه ډېره شېبه وروسته يې سترگې پرانیستلې. د کریم پر سر يې لاس تېر کړ. «جزاک الله» يې وویل بیا يې د پخوانیو اروپايي بډایو ښځو په دود ښی لاس کریم خوا ته ونيو. کریم د هغه لاس په شونډو او سترگو ښکل کړ او بېرته هماغسې په خاپوړو شا ته روان شو. بې له دې چې مخ يې له پیر څخه واوړي، د کوټې پای سر ته راغی او غلی په یوه کنج کې کېناست.

د پیر چې ما ته پام شو په ډې اواز يې راباندې غږ وکړ: «مرحبا! مرحبا! راځه د خدای دوسته راځه»

زه په عادي تگ رهي شوم.

ټول ناست کسان سره وبونگېدل:

— دا بې ادب څوک دی؟

— ځمکې ته ولویږه کم بخته!

— توبه، توبه!

— استغفرالله! توبه!

— یا پیره رحم وکړه!

— یا پیره کرم!

— یا پیره ورحمېږه چې دا کوټه پر موږ ونه نږېږي!

ما غوړونه کانه واچول او همداسې نېغ پیر خوا ته ورغلم. پیر خپل لاس را اوږد کړ چې مچ یې کړم. خو ما په یوه لاس ورته لاس ورکړ. د پیر شنې اوبلنې سترگې زما په سترگو ښخې شوې. را ته وپې موسل او وپې ویل: پروا نه لري ته نن زما خاص مېلمه یې. راشه! دلته څنگ ته مې کېنه.

د مریدانو شور پورته شو: سبحان الله! سبحان الله! یا پیره صدقه دې شم. یا پیره ډېر مهربان یې.

ما د سترگو لاندې هم پير او هم مريدان يې خاړل. پير يوه ځنپور
ته په سترگو کې اشاره وکړه. هغه راپاڅېد او په خرڅېدو او تاوېدو
شو. په لوړ غږ يې شروع کړ: «هل هو. يا پيره يا پيره. هل هو هل»

نورو مريدانو د هغه خبرې ورغبرگولې داسې شور جوړ و لکه د اول
صنف شاگردان چې په ښوونکي پسې الفبي تکراروي. سړی پوره
لس دقيقې تاوېده. اخر کې زما مخې ته کېناست. سترگې يې
تکې سرې وې او شا و خوا يې توره کړې راتاوه وه. په خولو لوند
خيشت و. گربوان يې تر نامه خلاص و. د نورو په شان يې په غاړه
اوږدې تسبيح کوړی وې. لمن يې د کبابيانو په څېر سوری
سوری وه. د خولې نه يې د چرسو او سگرتو بوی راتله. ځنپور په
زوره چيغه وکړه: يا پيره! دغه سړي ستا بې احترامي کړې ده.

پير وويل: پروا نه لري. نن يې اوله ورځ ده. بيا به داسې
گستاخي نه کوي.

– يا پيره! که زه ورته څه ونه وایم، خدای به رانه خپه شي. يا
پيره! ته د خدای محبوب يې. ستا د ازار زور نه لرم. پرېږده چې
دې بې ادب ته سزا ورکړم.

– مرحبا! بس دی. ما بخښلی دی. زما پر مېلمه کار مه لره.

خڼېږ د پير پښو ته ولوېد او په ژړا يې وويل: يا پيره صدقه دې شم. ته خومره مهربان يې.

زه پوهېدم چې دا هر څه د نورو مريدانو د ډارولو له پاره كيږي او پير غواړي چې خپلو مريدانو ته خپل زور وښيي.

غرمه شوه. گډوه او چيلمچي راوړسېدل. د پير لاسونو ته يې اوبه واچول. بيا يې د چيلمچي اوبه په يوه سطل کې چې تر نيمايي له اوبو ډک و، تويې کړې. مريدانو پر سطل بريد جوړ کړ. له هرې خوا نارې پورته کېدې «ما ته يې راکړه»، «يو غوړپ دې خوا ته را تېر کړه»، «باداره! چې زه دې هېر نه شم.»

هر چا ته به چې په گيلاس کې يو غوړپ اوبه ورسېدې، نو مخ قبلي ته به ودرېد او د بسم الله پر ويلو به يې خولې ته پورته کړ.

ډوډۍ مو وخوړه. پر دسترخان باندې د هر څه پرېماني وه. سېله وريجې، درې رقمه غوښې او څو رنگه ميوې. دسترخان چې ټول شو، ساعت ته مې وکتل. پوره يوه بجه وه. پير ته مې وويل: آغا صايب! د جمعې ورځ ده. د لمانځه وخت دی. که دې خوښه وي چې جومات خوا ته ورشو.

وویل: لمانځه ته؟ آغا باداره ته دا خوارکی پوه کړه. لکه چې موږ
يې نه يو پېژندلي.

آغا بادار چې زما په اند د آغا جان ورور او معاون به و، وویل: د
خدای دوسته! لمونځ خو پر عامو خلکو باندې فرض دی. دا د
خواصو دېره ده. موږ شپه او ورځ له خدای سره يو. زموږ
سترگې، لاسونه، پښې، زړه او ټول اندامونه د خدای ذکر کوي.
پير صايب خو په خلوت کې ورسره مستقيماً خبرې کوي. موږ اهل
الله يو لمانځه ته ضرورت نه لرو.

ما د لمانځه لپاره رخصت واخيست او ووتم. له هغې ورځې وروسته
کريم له ما نه هم گوښه گرځېده. څو وارې مې هڅه وکړه چې
ورسره خبرې وکړم خو گټه يې ونکړه. هغه ورځ تر بلې لا په خپل
ځان کې ډوبېده. سترگې به يې مدام سرې وې. د سمستر د پای
ازموينې پيل شوې. کريم د دوو دريو مضمونونو امتحان ورکړ خو
بيا ورک شو. نه ليليې ته راتله او نه پوهنتون ته.

نن مې پس له دوو کلونو هغه وليد. اول سر کې مې بيخي ونه
پېژاند خو چې ښه ورته ځير شوم، پوه شوم چې کريم دی. د سر
نه تر پښو پورې په خيرو کې ډوب و. وينبتان يې جاغه او ببر وو.

گربوان يې شلېدلی او لمن يې سوری. سوری. وه. د لستونو تنی.
يې شکېدلی وې. سترگو يې چوڅنې نیولې وې. ږیره او برېتونه
يې ببر او خېرن وو. د خولې له کونجه يې نارې بهېدلې. یوه پاڅه
يې کښته بله پورته وه. سترگې يې مخامخ کوم شي ته خیر وې.
ما فکر وکړ چې ما ته به گوري خو له څنگه مې تېر شو او سترگې
يې هماغسې يوې نقطې ته نیولې وې. ما ورباندې غږ وکړ خو لکه
چې اورېدلي يې نه وي، رانه تېر شو. له هغې خوا دوه کسان
راروان وو. یوه يې بل ته وویل: دا دېرشم کس دی چې د آغا جان
په لنگر کې لیونی شوی.

کابل

۱۳۸۶ - ۰۴ - ۰۴

د فراغت جشن

اجمل ته په ټول ژوند کې دا ډېره مهمه ورځ وه. هغه ورځ چې د لسو کالو را په دېخوا ورته په تمه و. مگر په خېره کې يې د خوښۍ څرک نه لگېده. هغه د لوړو زده کړو وزارت خوا ته روان و تر څو خپل ډيپلوم واخلي. چورت يې واهه.

څه ښه وختونه وو. لس کاله مخکې په همدغو ورځو يانې د حوت د مياشتې په اخرو ورځو کې د کانکور پايلې اعلان شوې وې. يوه ملگري پر اجمل باندې زېږی کړی و چې «اجمله! مبارک دې شه! طب ته کامياب شوی يې.»

هغه پر ځان باور درلود او پوهېده چې ملگري يې ريښتيا وايي خو بيا يې هم تلوسه لرله چې خپله نتيجه پخپلو سترگو وگوري. وروسته له هغه يې چې خپله نمره ليدلې وه، په ډېرې خوشحالي سره خپل کور خوا ته روان شوی و. کله چې کور ته رسيدلی و، ليدلي يې وو چې مور، پلار، خويندې او وروڼه يې ټول گلان په لاس د هغه راتلو ته منتظر دي. هماغه ملگري چې په ده باندې يې زېږی کړی و، کور ته يې هم خبر ورکړی و.

هغه وخت به د پوهنتون د فارغانو د فراغت ورځ په ډېرو ډېډېو لمانځل کېدله. لوکس موټرونه به يې گل پوښ کول. په لوکسو هوټلونو کې به يې محفلونه جوړول. د فارغانو په غاړو کې به گلان اچول کېدل. دوی به لوکسې دریشۍ اغوستې وې او گلپوښ موټرونو به يې د پوهنتون پر سرکونو گرځيدل. د دې حالت په ليدو به د اجمل په زړه کې گرځېدل چې کاشکې هغه هم خپل فراغت په همداسې شان ولمانځي. خو اوس هغه وختونه نه وو. اوس هر څه بدل شوي وو. هېچا حق نه درلود چې دريشۍ واغوندي. د محفلونو جوړول خو لويه گناه وه. علم، پوهه، زده کړه، دې هر څه خپل ارزښت له لاسه ورکړی و. د تنظيمي جگړو پر مهال د کابل پوهنتون پوره درې کاله بند و. اجمل ته د طب اوه کلنۍ دوره لسو کالو ته اوږده شوې وه. اجمل خيال پلو واهه چې خپل فراغت لمانځي. په لوکس گلپوښ شوي بنز موټر کې سپور دی. د سړک دواړو غاړو ته ولاړ کسان پر موټر باندې گلان شيندي.

هغه همداسې په چورت کې روان و چې د يوه موټر بريک ځان ته متوجه کړ. د غږ لوري ته يې وکتل که گوري چې د امر بالمعروف پاتېسن موټر دی. د موټر له باندې څخه دوه تنه طالبان

چې سترگې يې د ناوې په شان تورې وې او پر سرونو يې د پاچ
سپينې لنگوتې وې، ورټوپ کړل. د هغو څخه يو تن چې کيبل يې
په لاس کې و، د اجمل په وهلو شروع وکړ. پنځه - شپږ واړه يې
د اجمل پر اوږو داسې سخت سخت وارونه وکړل چې تا ويل د
پلار قاتل يې دی.

اجمل چې اوږې يې بد سوي کاوه، په وارخطايي وويل: ملا
صايب! څه مې کړي دي چې داسې مې وهي؟

طالب چې غاښونه يې له ډېره قهره سره جنگېدل، ورته وويل: د
کاپر زويه! ته لا خبرې هم کوي! ته څنگه سر تور سر گرځي؟

اجمل وارخطا شو. خپل سر ته يې لاس يووړ او ايله اوس يې په ياد
شو چې له کوره د راوتلو پر وخت يې خولۍ هېره کړې ده.

دواړه طالبان بيا هم د هغه په وهلو لگيا شول او تر هغې پورې
بې ووايه چې دواړه ښه ستړي شول. وروسته يې دهغه لاسونه تر
شا وتړل او د موټر بادۍ ته يې واچاوه. د موټر په سيټ کې ناست
طالب چې نورو ورته حاجی ملا صايب ويل، موټروان ته وويل:
هلهکه! سلماڼي دوکان ته ورسه چې د دې خنزير سر به په سنت
برابر کړو.

موټر حرکت وکړ او خو شیبې وروسته سلمانې دوکان سره ودرېد. امر بالمعروف والا اجمل لاس نیولی دوکان ته بوت او ویې ویل: استاذه! د نورو کارونه پرېږده. اول د دغه دوس سر وخریه چې موږ تلوار لروا.

سلمان د «شه صایب» په ویلو د اجمل سر پاک ور وخریيل. کله چې د سلمان کار خلاص شو، طالب اجمل ته مخ ور واپراوه او ویې ویل: د استاذ پیسې ورکړه.

اجمل چې له شرمه یې خپل سر کښته اچولی و، وویل: پیسې راسره نشته.

امر بالمعروف والا د هغه له لاسه ساعت خلاص کړ او د سلمانې پر مېز یې کېښود. بیا یې سلمان ته وویل: استاذه! دغه سات درسره وساته. چې هر وخت یې پیسې درته راوړې بیرته یې ورکړه. د سلمان زړه و سو. ساعت یې د اجمل جیب ته واچاوه او ویې ویل: صایب! پروا نه لرې. زه اجوره نه غواړم.

طالب اجمل لاس نیولی موټر خوا ته بوت او له حاجي ملا خڅه یې وپوښتل: حاجي ملا صایب! اوس ورسره څه وکړو؟

مشر ملا ورغبرگه کړه: ته ودرېره. زه یو خو پوښتنې وکړم چې
مسلمان دی که کاپر.

د اجمل رنگ تښتېدلی و. زړه یې ټکان کاوه. ټول بدن یې
رېږدېدل او د درد له لاسه سم نشو درېدلی. حاجی ملا وپوښتل:
لوی الحمد دې زده دی؟

اجمل پوهېده چې طالبان «دعای قنوت» ته لوی الحمد وایي نو
په ویلو یې پیل وکړ: اللهم انا نستعینک و نستغفرک ...
حاجی ملا بیا وویل: د جنازې لمونځ ووايه.

اجمل د جنازې لمونځ هم ووايه. حاجی ملا نورو طالبانو ته وکتل
او په ملنډو یې وویل: دا کاپر خو لکه چې اوس مسلمان شوی
دی.

اجمل وویل: زه همداسې مسلمان پیدا شوی یم.

حاجی ملا چې خپلو انډیوالانو ته یې سترگه وهله، وویل: اوس
به دې مالوم کړم چې ریښتیا مسلمان یې که نه. ښه نو ته را ته
چوبي ستنونه ووايه؟

اجمل په وارخطایۍ سره حیران حیران وکتل. په لږزانده غږ یې
وپوښتل: چوبي سنت څه شی دی؟

حاجی ملا تندی تریو کړ او ویې ویل: ومو لیدل چې دا خنزیر
کاپر و؟ هله موټر ته یې واچوئ. په جیل کې به یې مسلمان کړو.
موټر د امر بالمعروف زندان خوا ته روان شو.

کجکی

۱۱،۱۱،۱۳۸۵

درې مخی

عظیم مې پخوا هم دوه ځلې لیدلې و. هغه پولیس منصبدار و خو ما اول ځل د «شب شعر» په یوه محفل کې ولید. دا د دولس کاله مخکې خبره ده. مشاعرې ته په پولیسي دریشۍ کې راغلی و. پر اوږو یې تورني رتبه او پر سینه یې درې مډالونه څرېدل. زما څنگ ته ناستو کسانو خپلو منځو کې سره ویل: عظیم باندې خپل یونیفورم ډېر گران دی. وگورئ چې ان په مشاعرو کې یې هم اغوندي.

یوه بل وویل: وروره! نن سبا خو د همدې رتبو او مډالونو وخت دی او پر هر چا گران دي.

مشاعره شروع شوه. ویاند په سر کې عظیم ته بلنه ورکړه. هغه خپل شعر ولوست. لهجه یې کابلي فارسي وه. شعر یې ما ته خوند رانکړ. خو یو څو کسانو ورته ډېرې چکچکې وکړې. پخپل شعر کې یې حاکم گوند ستایلی و. ستاینه څه چې یو ډول چاپلوسي یې ورته کړې وه.

وختونه تېرېدل. د تنظیمي جگړو ډگر تود و. زه په یوه مینې بوس موټر کې «ده دانا» خوا ته روان وم. موټر مو د دهمزنگ له څلور

لاري نه تاو شو او ناخاپه يې برېک ونيو. دوه تنه وسله وال کسان موټر ته راوختل. د ټولو سپرليو مخونو ته يې په ځير وکتل او ځينو ته يې امر وکړ چې له موټره کښته شي. لس دولس کسان يې کوز کړل. زه هم په کې وم. د پخواني شوروي د علم و فرهنگ د خونې ودانۍ ته يې بوتلو.

دا وخت دغه ودانۍ په کنډواله بدله شوې وه. دېوالونه يې سوري سوري وو. د خښتو او هيڼدارو ټوټې يې هرې خوا ته پرتې وې. په انگړ کې يې يو زنگون واښه شنه شوي وو. ټولې کړکۍ او دروازې يې ماتې وې. يوې لويې کوټې ته يې ننه ايستلو. گورم چې عظيم د څو تنو ببر سرو وسله والو په منځ کې ولاړ دی او په نورو ټوپکيانو باندې امرونه کوي. داسې ښکارېده چې د ډلې مشر-دی. کالي يې بيخي بل ډول وو. يو اوږد بڅمل کميس يې اغوستی و چې ان تر ښنگرو پورې يې و. د پرتوگ پاڅې يې بد وهلې او په پښو کې يې سيلور بوتونه وو. په غاړه کې يې د تمانچې د مرميو قطار او تر ملا يې پوليسي کمربند تړلی و. ږيره يې هم پرېښې وه. څو تاره پر زنه او څو څو تاره د دواړو ځنکو يا ټپکونو لاندې. تر پخوا ډېر چاغ شوی و. آن له ډېر چاغوالي يې سترگې سمې نه معلومېدې. يو برگ دسمال يې پر سر تړلی و.

کله چې يې موږ ته پام شو، غاړه يې هسکه کړه. زموږ خوا ته په داسې تکبر روان شو چې ته وا ډیلی يې فتح کړی. موږ يې څنگ په څنگ سره ودرولو. يو قلم يې له جيبه راوايست. اول نفر نه يې وپوښتل: اې چیه؟

هغه خوارکي وويل: کلم استن.

عظيم يو بل ټوپکوال ته چې په ده پسې لکه باډيگارد غونډې روان و، سترگ وواژه. وسله وال هغه سړی تر لاس ونيو او بلې کوټې ته يې بوت.

عظيم له دويم سړي نه هم هماغه پوښتنه وکړه. هغه يې په ځواب کې وويل: قلم اس.

همداسې يې په ټولو باندې د قلم نوم واخيست او هغه کسان يې چې د قلم پر ځای «کلم» ويلي وو. هلته وساتل. پاتې کسان يې رخصت کړل. ما ټول ژوند په کابل کې تېر کړی نو له دې امتحانه کامياب راووتم.

نن مې له لسو کالو وروسته بيا هغه ولېد. دا ځل يې توره درېشي او سپين څخ گرېوانه کميس اغوستی و. سره نيکتايي يې تړلې وه. ږيره او برېتونه يې پاک خريپلي وو. تورې عينکې يې په

سترگو او یوه شنه دوسیه یې په لاس کې وه. دا د یونما په دفتر
کې د دیموکراسۍ په اړه غونډه وه. غونډه شروع شوه. لومړی وینا
وال یې عظیم و. په ایراني لهجه یې خبرې کولې. وینا یې داسې
پیل شوه:

خانم ها و آغایون!

امروزه عمده ترین چالشی که فرا راه دموکراسی قرار دارد همانا
حضور گستردهٔ جنگسالاران در کشور میباشد.

دوزخ په انسان کې

روزي او نفقه، ښې کلمې او ښې بهانې. کله کله به عبدالجبار خپل وجدان گرماوه چې ولې داسې کارونه کوي. خو د جبار پلمه همدا وه چې سړی د نفقې لپاره مجبورېږي چې ځينې کارونه وکړي. هغه د استخباراتو په اداره کې مستنطق و. کار يې هم آسان و او هم سخت. چارواکو به جبار ته د هر تورن سره يوه دوسيه هم ورسپارله چې د تورونو يو ليست به په کې و. د هغه دنده دا وه چې ټول يا لږ تر لږه تر نيمايي زيات تورونه په تورنو باندې ومني. په خپل کار کې آزاد و. د هر څه د کولو واک يې درلود. د تورنو وهل، ځورول، بې خوبه کول، د هغو د ويښتانو او ږيرې شکول، برق ته يې ورکول او ...

په لومړيو کې به يې تورن کسان يوازې په سوکونو، خپيرو، او لغتو وهل. له دې کاره يې ډېر خوند اخيسته. د وړوکوالي څخه يې په زړه کې همدا ارمان و چې هر څوک وډبوي. هغه په ماشومتوب کې تر گردو همزولو ډنگر او کمزوری و. هر وخت به يې په جنگ کې وهل خوړل خو اوس نو خدای ورکړی و.

کرار کرار يې د ځورولو نورې لارې هم وکارولې. نور نو يوازې د تورنو په وهلو نه راضي کېده. ځينو تورنو کسانو به هم يوازې په

وهلو اقرار نه کاوه. یو نیم کسان خو به د جبار په نړیو ښځینه لاسونو بیخي نه خوړېدل ځینو به ملنډې هم پرې وهلې.

میاشتي کلونه تېرېدل او جبار د اقرار اخیستلو نوې وسیلې او نوې طریقې زده کولې. پر بوتل باندې د تورنو کپنول او د هغو پر جنسي آلت د ډبرې ځوړندول تر ټولو موثرې لارې وې.

حکومتونه یو په بل پسې بدلېدل رابدلېدل خو جبار له خپلې دندې نه لرې کېده. هغه به د هر نوي حکومت په راتگ سره پنځه شپږ ورځې وزگار پاته کېده. خو ډېر ژر به د تورنو نوي کاروانونه ور ورسېدل. هغه به په همدې څو ورځنۍ وزگارتیا کې ډېر نارامه و. لکه هغه څوک چې یو ډېر قیمتي شی یې ورک کړی وي، دې خوا ها خوا لالهنده گرځېده. هېڅ شي خوند نه ورکاوه او هېڅ ځای کې یې ارام نه مونده. وروسته بیا جبار د بیکاریو وختونو لپاره هم یوه چاره وکړه. د کار په موده کې د اقرار اخیستنې پر وخت یې ټول غږونه په فېته کې ثبتول. د تورنو کړیکې، ژړاوې، چیغې، فریادونه، زاری او د جبار سپکې سپورې او زیارې په فیتو کې خوندي کېدلې. جبار د بیکارۍ په شپو همدغه فیتې په تېپ کې غږولې او ډېر خوند یې ترې اخیسته.

دوه کاله مخکې یو بل حکومت راغی. جبار یې له دندې وشاړه. هغه څو اونۍ په کابل کې د کار په لټه کې و. خو د خوښې کار ورته پیدا نشو. همدا و چې پېښور ته یې کډه کړه. هلته څو ځایه د منښتوب کار ورته پیدا شو. جبار په هر ځای کې څو څو ورځې تېرې کړې خو دغو کارونو خوند نه ورکاوه. ډېر وخت یې په خپل کور کې د هماغو فیتو په اورېدلو تېراوه. گوزاره یې په هاغو بېخرتو پیسو کېدله چې د کار په موده کې یې گټلې او د هغه ښځې معصومې په کور کې خوندي کړې وې.

په کور کې یوازې دی او ښځه یې اوسېدل. اولاد یې نه و شوی. یو څه موده چې تېره شوه ډېره عجیبه ستونزه ورته پیدا شوه. په نا حقه یې معصومې باندې شک پیدا شو زړه کې یې گرځېده چې ښځه یې له کوم چا سره لاره لري. دوه درې اونۍ یې د لیرې نه خپل کور وڅاره چې څوک ورته راځي که نه. هېڅ څوک یې هم ونه لید.

پر شیطان یې لعنت وویل. څو ورځې هوسا و. خو بیا ورته بدگوماني پیدا شوه. شک یې وار په وار زیاتېده. کور کې یې وویل چې د کړکیو پردې دې نه لیرې کوي. پر دې یې هم بسنه ونکړه. یوه ورځ یې تور رنګ راوړ او ټولې ښیښې یې تورې کړې. د کړکیو

شا ته يې اوسپنيزې پنجرې ولگولې. بله ورځ يې له بازاره پنځه دانې غټ غټ قلفونه راوړل او په دروازې يې ولگول. بڼځه يې وپوښتل: دروازې خو دوه قلفونه لرل نو دا نور دې ولې ورولگول؟

— هېڅ ته نه پوهېږې. دا پردی وطن دی احتیاط ښه شی دی.

جبار به که د دوو دقیقو لپاره هم له کوره ووت نو د دروازې ټول قلفونه به يې بندول او کيلي گانې يې خپل جیب ته اچولې. له کوره يې داسې شی جوړ کړی و چې مرغۍ هم نشوای ورننوتی خو بیا يې هم شک نه ليرې کېده. کله کله يې په کور کې ویل چې زه بازار ته ځم. خو د کور شا و خوا ته يې پيره کوله.

سوکه سوکه خبره نوره هم خرابه شوه. هغه ډېر ځورېده. له معصومي څخه يې کرکه کوله. ته وا د ننه په بدن کې يې اور بل و او دی يې سوځاوه. يوه ورځ يې په ډېره بېړه د کور ور خلاص کړ. په منډه د خوب کوټې ته لاړ. د پردې شا، د تخت لاندې، ټول ځايونه يې وپلټل. پخلنځي ته لاړ. الماری او روکونه يې په ځير وکتل. بیا يې تشناب ته هم سر ښکاره کړ. ټولې کوټې او دالان يې ښه له نظره تېر کړ. معصومي ورته پوښتنه وکړه: خيريت خو به وي. کوم څه دې ورک کړي دي که څنگه؟

– راته ووايه چېرته دې پټ کړی؟

– څه شی؟

– پخپله پوهېږې. سپی دې چېرې پټ کړی؟

– کوم سپی؟ ماغزه خو به دې نه وي خراب؟

لا يې خبره نه وه خلاصه شوې چې د جبار تر سوکونو او لغتو لاندې شوه. د هغې ورځې نه وروسته به يې هره ورځ همدا حال و. کله کله به جبار نه سم سپی جوړ شو. له معصومي به يې بخښنه وغوښته، نوې جامې به يې ورته راوړلې. ښه به يې په مينه ورسره چلند وکړ. خو چې څو ورځې به تېرې شوې، بيا به پوښتنې گروېږنې، وهل او ټکول شروع شول.

کرار کرار د جبار شک او بد گوماني لا زياته شوه. نيمه شپه به هم راوينښده. ټولې کوټې به يې وپلټلې. معصومه به يې راوينه کړه او په وهلو وهلو به ترې پوښتنه وکړه چې څوک درسره ویده و؟

خومره چې د جبار شک زياتېده، هماغومره يې پر معصومي ظلمونه هم ډېرېدل. پر معصومي به يې هم د ځورونې هره طريقه ازمېيله.

نن جبار ښار ته تللی و. څنگه چې راستون شو د وره ټول قلفونه
يې خلاص کړل. مخامخ د خوب کوټې ته لاړ. لېوني غونډې يې
دې خوا ها خوا وکتل. تخت يې پورته کړ. بستري يې ورغړولې.
پردي يې وشکولې. پخلنځی، دالان او نورو کوټو کې يې هم هر
څه گډوډ کړل.

تشناب ته لاړ چت او دېوالونو ته يې وکتل. پر تل يې لاس ورتېر کړ
او په داسې غږ چې ته وا له کوم شي څخه وېرېدلی وي، په زوره
يې نارې کړې: معصومي!

معصومي چې زړه يې درزېده او ټول بدن يې رپېده، په وېرېدلي
غږ ځواب ورکړ:

– څه دې ويل؟

– څوک راغلي وو؟

– دروازه خو تا را پسې بنده کړې وه. کله څوک راتلای شو.

– څوک راغلي وو. ريښتيا ووايه؟

– قسم درته خورم ولله که خو ...

_ نو دا تشناب ولې لوند دی؟

_ کالي مې مينځلي. نه يې وينې چې دالان کې مې وېر کړي دي.

_ ته ما غولوې هه. زه پوهېرم انډيوال دې دلته لامېدلې.

_ څنگه دې خولې ته سمېري چې داسې خبرې کوې؟ لږ خو شرم وکړه.

_ ته لا ما ته نصيحت کوې؟

له کمځيو ونيوه. راپچه يې کړه. د لغتو وارونه يې پرې شروع کړل. د هرې لغتې سره د معصومي چيغه اسمان ته پورته کېده. پنځه دقيقې همداسې تېرې شوې.

جبار ستړی شو. سا يې بنده بنده کېده.

پخلنځي ته لاړ. معصومي چيغې نه وهلې خو د هرې سا په اخیستلو يې زگيروي کول. زړه کې يې وويل ښه شو چې په همدومره خلاصه شوم. څو شېبې هماغسې پرته وه. چې دمه لږه يې سازه شوه، کرار کرار کېناسته. لاسونه يې پر دېوال تکیه کړه چې ولاړه شي. لا سمه اوچته شوې نه وه چې جبار له وينستانو

ونیوه. سر یې شا ته قاط کړ او پر مری یې چاره کېښوده. په ډډ غږ
یې وپوښتل: ژر ووايه چا سره پرته وي؟

— ته کله زما خبره مني؟ په خدای قسم ...

د چارې پر څوکه یې زور وکړ او ویې ویل: رینستیا راته ووايه.
مری به دې غوڅه کړم.

معصومي په ژړا وویل: مړه مې که — چې — بېغمه شم.

— تا ته لکه چې ټوکه ښکاري، هه؟

د اورمېره پر کین شاه رگ یې چاره تېره کړه.

وینې دارې وکړې معصومي یوه کریکه وکړه او ولوبده.

څو دقیقې وروسته د جبار یوه گاونډي ولېدل چې جبار منډې
وهي او کالي او لاسونه یې په وینو سره دي. هغه د جبار کور ته
لاړ. د کور دروازه بېرته وه. د دالان تل او دېوالونه په وینو ککړ وو.
د دېوالونو په ټیټو ځایونو کې د ورغوي سور رنگه ټاپې وې. د
معصومي پر غاړه هماغه یو ټپ و. خو په نس او سینه کې یې لس
دولس ځايه سوري وو. د اولاد ځای یې هم خیرل شوی و. گاونډي
د معصومي پر لوڅ بدن خپل ځادر وغورځاوه او له کوره ووت چې
پولیس خبر کړي.

کابل

۲۷/۰۵/۱۳۸۶

زه او گناه

يو ساعت كېده چې هغه كور ته ننوتلي وو. كله چې موږ راغلو، تپه تياره وه خو اوس سپوږمۍ راختلې وه او په تته رڼا كې يې يو ماشوم مالومېده چې د خپلې مور په څنگ كې وېده و. د دواړو مخونه د سپوږمۍ رڼا كې ښكارېدل. هغوې د كوټې په منځ كې پراته وو. موږ خبر وو چې دا شپه په دې كور كې يوازې همدا مور او زوى پاتې وو. د هلك نيكه هم په خونه كې و خو هغه لاندې چت كې پروت و.

زموږ كار نور خلاص و. ملگرى مې خو شپې مخكې له نغدو پيسو سره ووت. زه پاته شوم چې د سرو زرو چاره وكړم. ښه و، زر پيدا شول. د كوټې په بر سر كې د سينگار د مېز د پاسه پراته وو.

اوس نو زما د وتلو وخت و. په كراره دروازې خوا ته روان شوم. كله چې د كړكۍ له مخې تېرېدم زما سيورى د ښځې پر مخ ولوېد. همدا چې بل گام مې واخيست او سيورى مې د هغې له مخې تېر شو، ناڅاپه راوښته شوه. زما په لېدو ځاى په ځاى كېناسته. لږه شېبه له ډاره پخپل ځاى وچه شوې وه خو څنگه يې چې خوله چيغو ته خلاصه كړه، ما ورتپو كړ. كين لاس مې د هغې پر خوله كېښود. يوه گوته مې يې تر غاښو لاندې شوه. خوله يې

رالگوله. ما په بل لاس د هغې پوزه بنده کړه. سايي بنده شوه. خوله يې سسته شوه او زما گوته يې خوشې کړه.

زه يې شا ته ناست وم. د هغې سر زما پر گونډې لگېدلی و. زورونه يې وهل خو له ما نه چېرې خلاصېدی شوه. نه پوهېدم چې څه وکړم. که يې خوشې کړم نو شور جوړوي. چيغې وهي او خلک راباندې خبروي. او که همداسې يې ونيسم، مري.

مړه يې کړم که پرې يې ږدم؟

دا خو د شرم خبره ده چې يوه بې وسه ښځه ووژنم. که نر وای بيا مې دومره چورت پرې نه واهه خو د ښځې وژنه؟ نه دا زما له لاسه نه کيږي.

لاس مې ورو ورو له خولې نه يې ايسته کړ. هغې په ټول زور چيغه وکړه خو چيغه يې همداسې په ستوني کې وچه شوه ما يې خوله ډېر ژر بېرته ور بنده کړه.

حيران وم چې څه وکړم. که همداسې يې خوشې کړم او په منډه له کوره وتښتم نو څنگه به شي؟ نه داسې نه کيږي. که دغه کوټه اول چت کې وای خو بيا يو څه کېده. خو اوس تر څو چې زه له دې دويم چت نه کوزېږم، د ښځې چيغه د هغې خسر- را

ويښوي. هغه به له لاندې نه دې خوا ته راودانگي او ما به په پورېو کې ونيسي.

انډيوالان مې د سرای د دیواله شا ته پټ دي. هغوې به وتښتي خو زه به ونيول شم.

ښځې په دې ټوله موده کې هڅه کوله چې ځان خوشې کړي. خو اوس یې لغټې هم غورځولې. د کوټې کنج ته مې راوځکوله ما وې چې لغته یې پر کوچني ونه لگېږي. که یو ځل ماشوم را وینس شي نو زما کار ختمېږي. بیا نو د تینښتې لاره راته نه پاتې کېږي.

چاره مې له جیبه راوايسته. ما وې له شره به یې ځان خلاص کړم خو ماشوم ته مې وریام شو زړه مې وسو. که غټوکی وای، دومره پروا مې نه کوله خو هغه به ايله د لسو میاشتو و.

چاره مې بېرته جیب ته کړه. په یوه لاس مې د هغې خوله او پوزه دواړه تینگي نیولې وې په بل لاس مې د هغې لاسونه چې زما پر لاس یې نوکان ښخ کړي وو، تینگ کړل.

هغې شټنکې وهلې. لکه سړی چې په اوبو کې ډوب شي، هرې خوا ته یې لاس او پښې اچولې. زړه مې هم پرې خوږېده خو ځان

هم راباندې گران و. خه به مې کړي وای؟ د چارې په فکر کې وم چې څنگه به له دې جنجاله ځان خلاص کړم.

نه پوهېږم چې څومره وخت په چورت کې ډوب وم خو یو وخت مې پام شو چې ښځه نوره کراره شوې ده، لاس او پښې نه غورځوي. ټول بدن یې مړ پر دی. ورو ورو مې لاس له خولې یې نه لرې کړ خو هغې چیغه ونکړه.

غور مې پوزې ته ورنږدې کړ. سا یې نه کښله. هغه مړه شوې وه. یو دم مې زړه کښته ولوېد. ټول بدن مې په لږزه شو. ښځه مې هماغسې پر ځمکه ځملوله. زه په خاپوړو ورنه رهي شوم د ودرېدو توان مې نه درلود. ډېر وېرېدلی وم. د ماشوم له څنگه هماغسې په خاپوړو تېر شوم. کرار کرار ودرېدم او په لږزاندو گامونو له کوتې نه ووتم. نه پوهېږم چې د سرای تر دروازې څنگه ورسېدم او څنگه پر دیوال واوښتم. انډیوالان مې دواړه زما په لیدو په بېړه زما خوا ته راغلل. په ټیټ غږ یې را نه وپوښتل: ته چېرې ورک شوې؟

زه لکه پاڼه رېږدېدم. غاښونه مې کړس کړس سره لگېدل. لکه سپرې چې د ملاریا تېې نیولی وی بیخي همداسې لږزې اخیستی وم. خبرې مې پرې پرې کېدې. ومې ویل: هه... غه... ښه... څه

- سم غږېږه. ولې داسې رېږدې؟
- هغه... هغه ښځه... رانه... رانه مړه شوه.
- ولې؟
- را... راوېښه شوه.
- څنگه دې ووژله؟ چاره دې څه کړه؟
- راسره ده. په جيب کې... هغه مې... په لاس... باندې مړه کړه.
- دواړو يو بل ته سره وکتل. بيا يې وځنډل. يوه يې وويل: توره بلا ورپسې. ښه شو چې راووتې.
- بل يې وويل: ډارېږه مه. دې کارو سره ورو ورو بلدېږې. درځئ چې ځو. هله!
- له هغې شپې نه درې کاله تېر شوي. لس دولس کسان مې نور هم وژلي دي خو اوس مې لاسونه نه رېږدي. د سړي وژنه راته داسې ده لکه قصاب ته چې د مال وژنه ده. خو تر اوسه پورې مې هم د هغې شپې يادونه ځوروي. هر کله چې د شپې يوازې اوسم، هماغه شپه مې راپه ياد شي. هماغسې وېره راباندې راشي. زړه

مې ولوبړي. سر راباندې وڅرخي. لاسونه او پښې مې، ټول بدن مې ورېږدي. ځای پر ځای کېنم. سگرت ولگوم. سر په سر څو کښه ورنه وځکوم خو خوند رانکړي. ایسته یې وغورځوم. د ماشوم چينې واورم چې مورې مورې نارې وهي او ژاړي. مور یې پرته وي. دی په خاپوړو هغې ته ځان ورسوي. په خپلو کوچنیو لاسونو د هغې زنه وښوروي او مورې مورې نارې ووهي. خو مور یې هماغسې پرته وي.

له دې سره توبې وباسم. خدایه توبه مې کړې... بد مې کړی... ته مې وبخښې... یا خدایه دا څه بد مې کړی... ته مې وبخښې. په دې خبرو هم هوسا نه شم. وژاړم. خدای ته زاری وکړم او وژاړم. تر هغې وژاړم چې نور په ځان پوه نشم او خوب راشي. خوب! یوازې خوب مې له دې کړاو نه خلاصولای شي. وېده شم. خو سهار چې له خوبه راوینم شم، هر څه مې هېر وي. سهار بیا خپلو ملگرو ته ورشم. پوښتنه وکړم: هلکانو! څنگه چل دی؟ کوم نوی ښکار مو درک کړی دی که نه؟

کابل _ ده افغانان، اریا کلینیک

۱۳۸۶ - ۰۳ - ۱۴

ښاپېری او شیطان

په ټول ژوند کې مې دومره ښکلې نجلۍ نه وه لیدلې. تورې غټې سترگې، نرۍ لوړه پزه، نرۍ ګلابي شونډې، تک سپین مخ، دنگه غاړه. سره پنجابي کالي یې اغوستي وو.

په زړه کې مې درزي ته دعا کوله چې گربوان یې ورته ارت گندلی و. دې چې کله سر ټیټاوه نو سپین تیونه یې جوت ښکارېدل.

ځان سره مې ویل چې د ملي بس ډرېور وگوره او دا د کوه قاف ښاپېری. خو هغې به چې د سترگو لاندې راته وکتل او په سرو شونډو به راته وموسل نو زړه به مې په درزا سره ویل چې بخت دې راوبښ شوی. نجلۍ هم درباندي زړه بایللی.

ناست پر جلو وم؛ خو فکر مې بل ځای و. نه پوهېدم. چې په کوم گېر کې روان وم او له قرغې خڅه تر باغ بالا پر ځمکه راغلی وم که په اسمان. یو یو وار به مې له هیندارې سړک ته وکتل؛ خو بېرته مې سر لکه فنر ښي لاس ته گرځېده او سترگې مې د هغې په سترگو ښځېدلې. هر ځل چې به ما ور وکتل؛ نو د نغمې په شان به یې خپلې تورې څنې پر مخ رااړولې. بیا به یې د سر په یوه ټکان ورته خنډ ورکاوه او ما ته په کتو موسکۍ کېدله.

عجيبه حال مې و. د هغې له هر نظر سره زړه مې کښته غورځېده. په ټيپ کې د مغول اعظم د فلم سندره «پيار کيا تو ډرنا کيا» چالانه وه. زما سر ورسره بېخوده خوځېده او د ډول له هر درز سره زما لاس هم پر شترنگ يو ټک ورکاوه. ما يوه شپه سر په سر درې دانې سگرتي ځکولي وو؛ خو ولله که يې داسې نشه کړی وم لکه د هغې سترگو چې اوس نشه کړی وم.

ما همداسې موټر چلاوه. چې له شا څوکیو راباندې چيغې شوې: وه استاذه! ودرره – خدای دې خوار که! سړی دې وواهه.

پر برېک مې پښه ټينگه کړه. موټر مې د سړک څنډې ته کړ. په هيندارې کې مې وليدل. چې دېرش څلوېښت گزه لرې خلک پر سړک راټول دي. زه د موټر له مخکينۍ دروازې کښته شوم. د سپرليو په منځ کې د هغو خوا ته روان شوم. کلينر مې هونبیاړي کړې وه، لا د وخته يې ځان ايستلی و. د خلکو په گڼه گونه کې مې لار جوړه کړه. سړي ته مې ځان ورساوه. د نهو لسو کالو هلکي و. د مکتب له بکس يې کتابونه هرې خوا ته تیت شوي وو. په يوه لاس کې يې لا هم يوه ټوټه وچه ډوډۍ کلکه نيولې وه. له خولې. پوزې او غوړونو يې وينې رابېهلې وې. خوله او سترگې يې خلاصې وې. د سر د کوپړۍ نيمه يې نه وه. څو گامه هاخوا

يې ماغزه پر سړک پراته وو. بيخي د پسه د ماغزو غونډې گونځې گونځې او سپين وو. ماغزه لا هم داسې ښورېدل لکه مستې چې وشاربې يا لکه حلال کړې پسه چې شينکې ووهي. د مړي په ليدو مې وضع خرابه شوه. زړه مې درزېده. ټول بدن مې رېږدېده. پر تندي مې يخي خولې راغلې. سترگې مې له اوبښکو ډکې شوې. دې وخت کې يو چا غږ وکړ: وه وروڼو دا موټروان څه شو؟ بل يې وويل: هلې چې ونه تښتي.

ډېر وارخطا شوم. نه پوهېږم چې ولې د دار کړۍ مې سترگو ته ودرېدله او ځان مې په کې پانسی وليد. گومان مې کاوه. چې ټول خلک زما خوا ته گوري؛ خو ومې ليدل. چې هغوي چارچاپيره گورې. موټروان لټوي. څو تنو د موټر خوا ته منډې کړې. له هغه ځايه يې غږ وکړ: موټروان خو نشته. تښتېدلی دی.

زما د چوکۍ شا ته ډېرې ښځې ولاړې وې؛ ځکه خو نارينوو نه وم ليدلی.

په زړه کې خوشاله وم چې چا نه وم پېژندلی. سوکه سوکه، چې د نورو راته پام نه شي، له گڼې گونې ووتم. په ټيکسي- کې

کېناستم. کور ته ولاړم. ورور ته مې په ولاړو کیسه تېره کړه او د تورخم د اډې لاره مې ونيوله.

له هغې ورځې اوس پوره شپږ میاشتې تېرېږي. په پېښور کې مزدا بس چلوم. تر ډېرې مودې مې چرت خراب و. سپرلیو ته مې بیخي نه ورکتل؛ خو هغه بله ورځ مې بیا چپ لاس ته پر اوله چوکۍ یوه سپینه کوتره ناسته وه. نه پوهېږم څنگه مې سترگې پر هغې ولگېدې؛ خو په هغه لومړي نظر سره سترگې په سترگو شوو. ښه شپه مو سره د سترگو جنگ وکړ.

بیا مې زړه په درزا شو. د سترگو واک رانه ورک شو. چې هر څو مې سترگې مخامخ سرک ته نیولې. بېرته پخپله د هغې لوري ته کړېدلې. هغې هم ډول ډول نخرې کولې. کله یې لاندنۍ شونډه په غاښ چيچله. کله یې راته سترگه وهله او چې کله به د نورو پام نه و؛ نو شونډې به یې د مچولو په دود سره راغونډولې او یوې موسکا سره یې غبرگولې. د هغې له هرې ادا سره زه لا مستبدم او د زړه درزا مې لا زیاتېدله. وروستی ځل چې مې وروکتل. د هماغې نجلۍ په شان یې زلفې پر مخ خورې کړې او د نغمې په چم یې سر ته جټکه ورکړه.

يو نا خاپه مې د هغه ماشوم سر را ياد شو چې ماغزه يې پر سرک
پراته وو. له دې سره سره راباندې دروند شو. پر سترگو مې توره شپه
راغله. بې سپکه شوی وم. موټر مې په سختۍ ودراوه. سر مې پر
شترنگ کېښود. خو شېبې هماغسې پاتې وم.

کلینر راباندې غږ وکړ: استاذه! څه له خیره.

لږ تم شو. بیا يې د موټر بادۍ وډبوله. غږ يې وکړ: څه له
خیره! څوک نه کوزيږي.

زه هماغسې غلی وم.

کلینر راغی. پر اوږه يې لاس راکیښود. ویې ویل: استاذه!
خیر خو به وي؟ که ټیک نه يې چې ډاکټر له دې بوزم.

سر مې پورته کړ. ومې ویل: نه. بس پر سر مې چکر راغی.
اوس ښه یم.

پر شیطان مې تو لعنت وویل او موټر مې چالان کړ.

کابل

حيات افغان - هند روغتون

۱۳۸۶ - ۰۵ - ۲۸

غیرت

گل پري د پيښور په بورډ بازار کې په لږزاندو گامونو دې خوا ها
خوا تله او راتله. اوږد گلداره کميس چې لس دولس پيوند يې
خوړلي وو په تن او تور سوری سوری خادر يې پر سر و. مخ يې په
خاورو او دوږو کې پټ و او خولو لارې پرې جوړې کړې وې. يو
لاس يې وړاندې نيولی و. په ژړه غوني غري يې ويل:
د خدای لپاره خير کړئ! کونډه يم. يتيمان لرم. خدای دې
عوضونه درکړي... د خدای په نامه!

نور يې د گرځيدلو توان نه درلود. د بريښنا ستنې ته يې تکیه
ولگوله او په چرت کې ډوبه شوه. تير وختونه يې ور ياد شول. خپل
ميړه، زړور خان ور ياد شو. هغه ځان ډېر غيرتي سړی باله. دې
خو خو ځله په زاريو ورته ويلې وه چې: سړیه جنگ ته مه ځه.
که خدای مکه څه درباندي وشي، زه به څه خاورې په سر کړم.
يو ورور دې و، هغه هم شهيد شو. ما چاته پرېږدې؟

خو ميړه يې ويلي و: دا د بې غيرتۍ خبرې به نه کوې. ملايان
وايي اسلام په خطر کې دی. جهاد راباندې پرز دی. که زه مړ
شم نو پاک شهيد به يم. جنت به مې ځای وي. ته که بل څوک نه
لرې نو خدای خو لرې خدای به دې وساتي.

دا د هغې ورځې خبرې وې چې زړور خان جنگ ته د تلو په وخت کې گل پري ته کړې وې او لا یوه میاشت نه وه تیره چې د مرگ خبر یې راغی.

د یوه موټر هارن د گل پري د دغو ترڅو یادونو سلسله وشلوله. گل پري سر راپورته کړ او د موټر خوا ته یې وکتل. تور لوکس موټر و. تیرونه یې پنډ پنډ او ښینې یې تورې وې. د موټر ښیننه کښته شوه د موټروان په څنگ کې یو چاغ تور رنگه گنجی سپری ناست و. په سترگو یې سپینې عینکې وې چې سترگې یې غټې ښکاره کولې. غټ غټ تاو کړي بریتونه یې وو. د سپین کمیس تنی یې خلاصې وې او د سرو زرو هار یې چې لکه زنځیر غونډې و، مالومېده. تور واسکت یې اغوستی و.

گل پري د موټر په لیدلو هکه حیرانه شوه. چاغ سپری ورته په گوته اشاره وکړه. نه پوهېده چې څه وکړي. موټر بیا هارن وکړ. لا یې فکر کاوه چې څه وکړي. ور یاد یې شول چې لورکی یې د دوو ورځو راهیسې ورې ده. هر ماښام په ژړا ژړا ډوډۍ غواړي او همداسې په ژړا ژړا ځملي. دې پخپله هم دا دوې ورځې د ډوډۍ څکه نه وه کړې. د ځان پروا یې نه درلوده خو د لور لوږه او ژړا یې نشوه زغملی.

موټر يو ځل بيا هارن وکړ. دې چې پورته وکتل، بيا هم چاغ
سړي ورته اشاره وکړه چې راشه.

زړه نا زړه په کرار کرار د موټر خوا ته روانه شوه. کله چې ور
نږدې شوه، د موټر شاتنۍ دروازه خلاصه شوه. دا ور وختله.

موټر گړندی روان شو. د فيز تري حيات اباد يوه کوڅه کې تاو
شو. د يوه لوکس درې پوړيز کور په دروازې ننوت.

دوه ساعته وروسته گل پري له هغه کوره راووته. خو اوس هغه
پخوانۍ گل پري نه وه. هر څه يې بدل شوي وو. لنډ پنجاڼي
کالي يې په غاړه وو. سور جارچټ ټيکری يې پر لمدو وينستانو
پروت و. مخ يې پاک سوتره و. سپوږمۍ غونډې ځليده. ډېره
ښکلې وه. تورې بادامي غټې غټې سترگې، تک سپين مخ چې
د کمخوني په اثر لا سپين شوی و، نرۍ شونډې او د ورځو منځ
په تندي باندې شين خال په ريښتيا چې ورنه ښاپيرۍ جوړه کړې
وه. هغه صفتونه چې ملايان يې د جنت د حورو په اړه کوي، ټول
په گل پري کې وو.

خپلې زړې جامې يې په يوه دسمال کې تاو کړې او په تخرگ
کې نيولې وې. په بل لاس کې يې د زرو کلدارو دوه لوټونه وو.

نن د سېټ جي سره درې تنه نور انډيوالان هم وو ځکه خو يې
دومره زياتې پيسې ورکړې وې.

گل پري سر کښته اچولی و. ټول بدن يې ريږده.

لکه ماشوم چې نوی په پښو شي، د هر پله په ايښودلو يو ځل
درېدله او بيا يې بله پښه مخته ايښودله. له ځانه سره يې وويل:
زړور ځانه! تا خو په اسلام غيرت وکړ. خدای خبر چې تا ته به د
جنت حورې رسيدلې وې که نه خو ستا نېغه ...

کجکی ۱۶،۱۱،۸۵

مرگ که شهادت؟

د کانتینري موټرو کتار له کندز څخه مزار خوا ته روان و. د سهار یولس بجې وې. منی پیل شوی و خو تېرو پر له پسې وچکالیو هوا ډېره توده کړې وه. منی هم د اوږي په شان گرم و.

کاروان ټکنی تگ درلود. له دې نه جوتېده چې کانتینرونه ښه درانه دي. په کانتینرونو کې انسانان بار وو. هغوی د انسان سوداگرانو په دې صندوقونو کې اچولي وو. دا د طالبانو هغه افراد وو چې په کندز کې ملیشو ته تسلیم شوي وو. د ملیشو مشرانو ژمنه کړې وه چې دوی به د تسلیمېدو په بدل کې خپلو کورونو ته استول کیږي. خو اوس یې په شبرغان کې خپلو زندانونو ته رهي کړي وو. هر کانتینر کې تر سلو زیات کسان په ولاړه سپاره وو.

حلمی عبدالباری هم یوه کانتینر کې ولاړ و. پنځه میاشتې کېدې چې د طالبانو جلب و احضار له هلمند څخه په تخار کې د هزارباغ کمربند ته راوستلی و. هغه یې اصلاً د دریو میاشتو لپاره راوستلی و خو همدا چې درې میاشتې یې پوره شوې، د امریکې د یرغل خبره توده شوه او مشرانو یې پرېکړه وکړه چې هېڅ څوک کور ته نشي تلای.

هغه هم د نورو طالبانو په خير فکر کاوه چې ريښتيا هم خپل کلي کور خوا ته روان دی نو ځکه يې د خپل کلي منظرې لکه د ټلويزيون د هيندارې پر مخ چې وي، د سترگو له مخې تېرېدلې. په هلمند سيند کې لامبو وهل، د کجکي پر غاړه د ماهيانو نيول او ورېټول، انډيوالانو سره پر لامبو شرطونه تړل او د شرطونو گټل. څه خوږې شېبې وې.

هغه په لامبو کې تر گردو انډيوالانو تکره و. هره غوټه يې تر سل گزو کمه نه وه. کېدای شي يو علت به يې دا و چې عبدالباري هېڅ عمل نه درلود. د دې خوږو يادونو نندارې ډېر دوام ونه کړ. تندي او گرمۍ د ټولو وضع خرابه کړې وه. په کانټينر کې د ستنې په اندازه سوري هم نه و نو ځکه هوا هم مخ په خلاصېدو وه. ټولو ته سا بندي غوندي حالت پيدا شوی و. کانټينر لکه تناره غوندي سور شوی و. دېوالونه يې د سکروټي په شان سره وو او د سړي لاسونه يې سوځول. د خولو بوی او د اوسپنې د زنگ بوی د هغوی سا بندي لا پسې زياتوله. هغو کسانو به چې دېوالونو ته نږدې وو په غبرگو لاسونو د کانټينر دېوالونه ډبول خو چا به موټر نه دراهه او د دوي لاسونه به وسوځېدل.

د هغوې وضع وار په وار لا خرابېده. چا باندې به ضعف راغی. د چا به خوا وگرځېده. څوک به قیونه وهل. د چا به نارې سورې پورته وې. څو دقیقې وروسته تیار محشر جوړ شو. هر چا به هڅه کوله چې د نورو پر اوږو وخېږي په دې تمه چې پورته به هوا یو څه زیاته وي او د دوې سابندي به لېرې کړي. خو دغه هڅې هم بې گټې وې او په څو شېبو کې ټول یو په بل پسې سر په سر سره پرېوتل او یو په بل پسې یې سا وخته. د عبدالباری وضع هم ډېره خرابه وه خو لا ژوندی و. ښایي په دې خاطر چې سا یې پخه وه. زړه یې په کراره خو گړندی درزېده. سر یې پر له څرخېده، خوا یې گرځېده خو د قی وهلو وس ورسره نه و ځکه چې نس یې تش و. پر سترگو یې توره تیاره راغلې وه. د نورو انډیوالانو د مرگ لېدو یې د ژوند تمه شکولې وه.

د حاجي مولوي خبرې ور په یاد شوې. پنځه میاشتې پخوا چې عبدالباری یې د نورو څلوېښتو انډیوالانو سره یو ځای تخار ته بیولی و، د خط مشر چې ټولو حاجي مولوي صاحب باله، ورته وینا کړې وه او ویلي یې وو: «موږ او تاسې د شر و فساد پر ضد جهاد کوو. د جهاد اجرونه خورا ډېر دي. تاسې هېڅ باک مه کوئ. که زخمي شئ، په درد نه پوهیږئ. د درد پر ځای به یو ډېر

خوږ احساس ولری. دلته مرگ نشته. څوک چې وژل کیږي، د شهادت درجه ورپه برخه کیږي. شهید د ځنکدن په عذاب نه پوهیږي. عزرايیل ورته یو گل راوړي او دی چې څنگه هغه گل بوی کړي، سا یې وځي»

عبدالباری د ځنکدن په حال کې و خو په عذاب یې پوهېده. عزرايیل ورته گل نه و راوړی. د هغه په پوزه یوازې د خولو او د اوسپنې د زنگ بوی لگېده. وروستی خبره یې چې په ذهن کې وگرځیده همدا وه «مرگ که شهادت؟» او بیا یې سا ورکړه.

کابل ۱۳۸۶ - ۰۴ - ۰۳

قومندان پلنگ

د بازار ورځ وه. يوه موټر کې مې شپاړس بوجی کچالو بار کړی او کندز ښار ته روان وم. ډېره موده شوې وه چې ښار ته نه وم تللی. هر څه راته پردي غوندي ښکارېدل. له «شوراوه» تېر شوی او «سر دورې» ته ورکوز شوی وم چې گوپیچه والا پاتکیانو ودرولو. يوه چې برگ دسمال يې د خپلو اوږدو ځنيو له پاسه تړلی و او په لاس کې يې کلاشینکوف څړېده، راوړاندې شو. د موټر چارچاپېره وگرځېد او پوښتنه يې وکړه: بار د چا دی؟

ځواب مې ورکړ: زما دی.

— ما پسې راشه.

هغه مخکې زه ورپسې روان شوم. شل دېرش گزه ليرې يوې زړې کلا ته ننوتلو. د کلا په بر سر کې څو کوټې او په منځ کې يې د سپېدارو د دوو لويو ونو سيوري ته چې د ويالې په څنډه کې ولاړې وې، يوه چوتره وه. پر چوترې درې شپږ گزي د مور غالی وېږې وې. څلورو څنډو ته يې بخملي نيالي پراته وو.

پنځه کسان د يوه برگ دسمال شاوخوا ته ناست او د کمسايي دانې يې کولولې. د صفې څنگ ته لس پنځه لس گوپیچه والا

ټوپکيان د ويالې غاړې ته ناست او د سگرتيو نه يې لوخړې پورته کولې. ځنيور خپلې گونډې پر غالي ولگولې او چوپه خوله کېناست. خو چې يوه سړي له ميدانه پيسې راټولې کړې. اول ځنيور او بيا نورو د «دس خوش _ دس خوش» نارې وکړې. د پيسو گټونکي دوه بنډله لس زري لوټونه ځنيور ته ورواچول او وې ويل: واخله دا پر هلکانو وويشه.

همدې وخت کې يې ما ته پام شو. له ځنيور نه يې وپوښتل: قلیچه! دا څوک دی؟

_ بار والا دی صایب.

له سر نه تر پښو پورې يې له نظره تېر کړم او ويې ويل: څه شی دې بار کړي؟

_ يو څه کچالو دي.

_ چيرته يې وړې؟

_ ښار ته. خرڅوم يې.

_ ماسول (محصول) يې راکړه.

_ د خه شي ماسول؟ د بل ځايه خو مې نه دي راوړي. د خپلې
ځمکې مې دي.

_ قليچه ! دا سړی خو را ته نوی ښکاري. جاسوس ماسوس خو
به نه وي؟

قليچ ما ته په ځير وکتل او ويې ويل: ولله ما خو هم پخوا نه دی
ليدلی.

زه په دې ټوله موده په دې فکر کې وم چې دا سړی خو را ته
اشنا غوندې ښکاري. اوږدې څنې، تک سپين مخ، نری ښکلې
شونډې، په رانجو نری تورې کړې سترگې، دنگه سپينه غاړه او
نری ښځينه اواز يې راته ډېر اشنا وو.

هو را په ياد مې شو. دا خو پخپله فېروز جان و. نړيو بریتونو او پر
زنې څو تاره ږيرې، گوپيچې او د مرميو غاړکي يې رنگ بدل کړی
و. فېروز جان د حاجي مراد باي هلک و. دا څو کاله مې نه و
ليدلی.

پخوا به چې کله کله مراد باي مېلمستيا جوړه کړه او موږ به ورغلو
نو فېروز جان به تورې سترگې، سرې شونډې، سره لاسونه او سره
اننگي، ښځينه کالي په تن، سالو په سر او زنگ په پښو ميدان ته

شو. دمبوره چيان به يې گډا ته نشول ټينگېداى. شپه به له نيمې واوښته، دمبوره چيان به سترې هلاک اوږد وغځېدل خو دى به لا هم په ميدان کې و او زموږ چکچکو ته به گډېده.

پنځه کاله مخکې اوازه گډه شوه چې فېروز مراد باى ویشتلې او د هغه له نوې ښځې سره تښتېدلې. خلکو ويل چې فېروز د باې له نوې ښځې سره تار غځولى و. رښتيا خو دا وه چې حاجي هغه ښځه چې د ده د لور په عمر وه، د زرکانو په جنگ کې گټلې وه. که نه دى خو د ښځو شوقي نه و. د شپې به په جلا کوټه کې له فېروز سره ځملاسته. چې په کور کې به يې هر کار و نو فېروز به يې استاوه. کوروالا يې له فېروز نه ستر نه کاوه. يوه ورځ چې مراد باې له خپلې مشرې ښځې سره لانجه کړې وه، هغې ورته پيغور ورکړى و چې شرم وکړه ښځه دې له فېروز سره جوړه ده او ته ما ته بېرېږې.

مراد غوښتل چې فېروز وولي خو هغه پر وار پومبى کړ او پر تندي يې وويشت. وروسته بيا خبر شوم چې فېروز په يوه تنظيم کې قومندان شوى خو خبر نه وم چې چېرې اوسي.

د فېروز غږ له چورته وايستم: تا ته واييم! څوک يې؟ چا ته جاسوسي کوې؟

— زه قدوس یم... د مرادباي انډيوال. فېروز جانہ ما نه پېژ...

پر اوږه مې يو سخت گوزار وشو. خبره مې غوڅه شوه. پرمخې
وغورخېدم. د لغتو او کنډاغونو باران راباندې جوړ شو. ولې، ملا،
ورنونه، سر، يو ځای مې هم روغ پاتې نشو. يو ډول تود شى مې
غاړې او زني خوا ته را وبهېده. لاس مې پر تېر کړ. وينې وې.

ځنځير له وينښتانو ونيوم. پورته يې کړم او د فېروز مخې ته يې
ودرولوم. ټول بدن مې خوړېده د ودرېدو وس را کې نه و. فېروز
راته بد بد وکتل خپل اواز باندې يې زور وکړ چې ډډ شي او ويې
پوښتل: زه څوک یم؟

— ته فېروز جان يې.

په ټول زور يې يو سوک په خوله را کړ او چيغه يې کړه: زه
قومندان یم. قومندان پلنگ.

کابل

افغان — هند روغتون

۱۳۸۶ _ ۰۶ _ ۰۵

له زوی سره خواله

داود جان به اوس ستر شوی وي. زه چې دې خوا ته راتلم، د نهو میاشتو و. خاپوړې یې کولې - یو... دوه... درې - روژه کې مې درې کاله پوره شول. له روژې نه تر لوی اختره دوې میاشتي او یوه میاشت بله دا یې درې میاشتي ټیک درې میاشتي باندې درې کاله کیږي چې نه مې دی لیدلی. ماما یې چې اختر کې زما پوښتنې ته راغلی و، وویل: داود جان ډېرې خوږې خبرې کوي. چې څوک ورنه پوښتنه وکړي چې «پلار دې چېرې دی؟» هغه په خوږه ماشومانه ژبه ځواب ورکوي «پلال مې د ډېوانو جنگ ته تللی زما پلال ډېل غیلتی سړی دی» مانا پلار مې ډېر غیرتي سړی دی.

داود جان زویه! د زرګي سره! پلار دې ریښتیا غیرتي دی. څه وکړم، همدې غیرت له تا نه لیرې کړم. گومان کوم چې هغه کابلي ترورزي به مې ریښتیا ویل. هغه راته ویل چې «دغه مرګونه چې تاسې یې خپلو کې سره کوئ، دا غیرت نه دی، دا بې غیرتي ده.» ما ورسره نه منله. ویل به مې چې ته فارسیوانانو سره لوی شوی یې. ته په غیرت څه پوهېږي؟

خو اوس چې وينم، لکه چې هغه ريښتيا ويلي وو. خپل اوبښی
جنت گل مې وواژه. زما خور يې وهلې وه. هاغه ورځ مې خور
خومره راته ژړلي و. يوه سترگه يې تکه شنه اوبښې وه. ما هم خو
ځلې خپله ښځه همداسې ډبولې ده. ستارگل لالا وايي چا چې
خپله ښځه نه وي وهلې، جنت ته نه ځي ځکه چې ښځه ناقص
العقله ده. مور ته مې دې هم خدای خير ورکړي، په هاغه ورځ يې
خومره زهير کړم چې «ته بې غيرته څنگه راغلې! خور دې په سرو
سترگو درته ژړل خو تا هېڅ هم ونه کړل؟ پلار دې درې مړي کړي
وو. خدای دې يې وبخښي داسې غيرتي سړی و. تا غوندې خو نه
و.»

زه هم پښتون يم، پيغور کله منلی شم. هغه هم بيا د خپلې مور
پيغور! ماشين مې په اوږه کړ. د هغوی کلي ته لاړم؟ جنت گل په
پتيو کې کار کاوه؟ چې ورنږدې شوم، د ليرې نه يې غېږه را ته
خلاصه کړه. د هغه خبرې مې هېڅ نه هېرېږي. «اوهو ناخوانه! ته
چېرته يې. گهيځ مې درته چرگ حلال کړی و خو چې خبرېدم ته
وختي تښتېدلی وې. خير دی زه تا غوندې ناخوان نه يم. بل
چرگ به درته... دا څه کوي؟ ماشين سره ټوکې مه کوه... وه

هلهکه! لیونی شوی خو به نه یې؟ او هو گوته دې له ماشې ایسته
که... دا څه کوي؟ ماشین ډک دی...»

ما هېڅ ونه ویل. پر ماشې مې گوته ټینګه کړه. ډز شو. سړی پر
ځمکه ولوېد او زه وتینبوم. خو پورې چې د هغه ورونه را رسېدل،
ما ځان د ماما کور ته رسولی و. له هغې ورځې ستا دیدن راباندې
حرام شو. اوف! داود جان! غیرت مې وکړ خو اوس خپل کور کلی
رانه پاتې دی. د جنت گل ورونه او د اکا زامن یې لارې څاري. که
ورپېښ شم نو د ژوند څکه به هم ونه کړم. له مرګه نه ډارېږم خو په
دې وېرېږم چې تاسې به څنګه وکړئ. ځمکه مې د تره زامنو ته
پاتې ده. زه د پلاره همدا یو سر پاتې یم. تا غوندې زه هم ورور نه
لرم. د تره زامن خو مې اوس سم خلک دي، خپله دهقاني اخلي
او نوره غله دانه تاسو ته درکوي. خو هغوی هم په پوست پاک نه
دي. سبا ته به هغوی هم راته تربور شي. که یو ځل زما سترګې
پټې شي نو پټي څه چې ان ستا مور به هم ځان ته په نکاح کړي.

نو ما څه ګټه وکړه؟ پخپله د عمرونو مساپر شوم، کلی را نه پاتې
شو. د پنجاب په دې گرمیو کې د خښتو مزدوري کوم. شپه ورځ
کېږم. هره شپه مې سترگو ته درېږي. هره شپه دې په خوب کې

وينم. خدای خبر چې ته به همداسې يې چې زه دې په خوب کې
وينم که نه.

خورکۍ مې بې چاره هره ورځ ډبول کيږي. د کور ټول کارونه پر
هغې دي. د غوا لوېشل، د سرې ټولول، غويانو ته واښه رېبل، اوبه
راوړل، لو او لور او ټول نور کارونه. خپل وړوکي لېوره ته ناسته ده.
هر ليور چې يې کور ته نننه وځي او د خپل ورور عکس ته گوري نو
دا له کمځيو را نيسي او چې څومره وس لري، هغومره يې وهي. د
خوانبې يې هم چې هر وخت زوی ور په ياد شي، د دې وينستان
شکوي. پخپله هم ژاړي او دا هم ژړوي. زموږ له کوره يې منع
کړې. ښو شپو ته يې هم نه ورولي. د نري رنځ مريضانو غونډې
وچه کلکه شوې. دا خبرې مې مور په کسيت کې کړې وې. په
ډېرو ننواتو هغه خلک دې ته راضي شوي دي چې يوازې زما مور
په اختر کې لاړه شي او خپله لور وگوري.

څو بجې شوې؟ او هو! يوه نيمه بجه ده. ټوله شپه مې په وينښه
تېره کړه. سبا وختي بيا زه يم او د خښتو قالب. ته ودرېره چې يو
سگرت خو وځکوم. دا قوطی خو تش دی. نن شپه مې څو دانې
سگرت ځکولي؟ ته ودره! لس دانې هغه بل دې کې وې، شل هم
دا. دېرش دانې سگرت...

یه خدایه! هر څه دې رانه واخیستل خو دا خوب رانه مه اخله
که نه نو لېونی به شم... ټوخه... ټوخه...

کابل

افغان _ هند روغتون

۰۱ _ ۰۶ _ ۱۳۸۶

ماما او خوری

۱۹۹۴ کال و. خو ورځې کېدې چې تقاعد مې اخیستی و. د جرمني په فرانکفورت کې اوسېدم. په همدې ښار کې زېږېدلی هم وم. د کریسمس ورځ وه. ما وار له مخې پتېیلې وه چې کریسمس کې به له ځانه نیکولاس یا پاپا نوېل* جوړوم. پرون مې له بازاره د نیکولاس ځانگړې جامې اخیستې وې. اوږده سره بخملي چین، اوږده ږېره او بریتونه، سره بخملي خولۍ او اوږدې سپینې څنې.

زموږ د ښار په یوه څنډه کې د بهرنیو کډوالو یو کمپ و. په دې کمپ کې د بېلابېلو هیوادونو کډوال دېره وو. ما پرېکړه کړې وه چې د همدې کډوالو ماشومانو ته به سوغاتونه ورکوم. د نیکولاس جامې مې واغوستې. په څو کڅوړو کې مې د ماشومانو لپاره سوغاتونه واچول او خپل موټر کې د کمپ خوا ته وخوځېدم. د کمپ له مسول څخه مې اجازه واخیسته او د ننه لاړم.

ښکلې ورځ وه. له اکتوبر څخه تر ننه پورې مو لمر نه و لیدلی خو نن آسمان شین و. د کډوالو ماشومان د کمپ انگر ته راوتلي او

سره لوبې يې کولې. په هغو کې ځينې پوهېدل چې نیکولاس کوچنيانو ته سوغات ورکوي نو زما خوا ته يې رامنډې کړې. ما هم کڅوړو ته لاس وغځاوه او هر يوه ته مې يو څه سوغات ورکړ. د ماشومانو خدا او خوشحالی ما ته ډېر خوند راکاوه.

ما ته خو خدای اولاد نه دی راکړی نو ځکه مې ماشومان ډېر خوښېږي. ريښتيا ماشومان خو بايد د هر چا خوښ شي. د خدای پاک او معصوم بندگان دي. همداسې مې سوغاتونه ویشل او وړاندې تلم. سترگې مې پر يوه کوچني هلک ولگېدې چې له نورو کوچنيانو څخه ليرې د دیواله کنج کې لمر ته ناست دی او په چرت کې ډوب دی. عمر به يې د څلورو - پنځو کالو په شاوخوا کې و. زړه مې ورباندې وسو. ورنږدې شوم. ما وې د خپگان پوښتنه به هم ترېنه وکړم او يو څه سوغات به هم ورکړم. خو زما په لېدو يې له خولې يوه کړيکه پورته شوه او بېسده شو.

وار پار رانه خطا شو په بېړه مې په غېږ کې ونيو. غوږ مې يې سينې ته ورنږدې کړ. زړه يې درزېده. بيا مې غوږ پوزې ته يې ونيو. سا يې هم کښله. يو څه ډاډه شوم چې ژوندی خو دی.

له مخامخ بلاک څخه يوې ښځې چې خپل تور پرونی يې په لاس ټينگ نيولی و، زموږ خوا ته رامنډه کړه. پوه شوم چې د هلک مور

ده. له جيب نه مې موبایل راوايست او روغتون ته مې زنگ وواهه. په څو شېبو کې امبولانس راوړسېد. هلکى مو امبولانس کې واچاوه. مور يې په خوا کې کېناسته. زه پخپل موټر کې امبولانس پسې روان شوم.

روغتون کې ډاکترانو وويل چې ماشوم سخت وېرېدلى دى. خو د اندېښنې وړ داسې څه نشته.

د کوچني مور زما ږيرې ته اشاره کوله او پخپله ژبه يې څه ويله. زه همدومره پوه شوم چې ماشوم زما له ږيرې څخه وېرېدلى دى.

ږيره او برېتونه مې لرې کړل. د نیکولاس جامې مې هم له ځانه وايستې. په انتظار خونه کې کېناستم. نږدې نيم ساعت وروسته نرس راباندې زېرى وکړ چې ماشوم په سد شو. په دې وخت کې د کمپ مسوول هم له يوه ژباړونکي سره راوړسېد. په گډه د هلک ليدو ته ورغلو. د خوارکي رنگ بيخي تېنېدلى و. ورنږدې شوم. پر وينېتانو مې لاس ورتېر کړ. په ماشومانه ژبه يې کوم څه راته وويل.

ژباړونکي ما ته کړه: هلک تا ته وايي چې ماما ته څوک يې؟

_ ماما؟

_ هو. د افغانستان ماشومان له خپلو ماماگانو سره ډېره مینه کوي.

_ ورته ووايه چې هو زه دې ماما يم.

همدا چې ژباړونکي زما خبره ورته وکړه، ماشوم زما لاس ونيو. خپلې خولې ته يې نږدې کړ او بيا يې ښکل کړ.

اوه خدايه! دا څومره مینه ناکه ماشوم و. ما يې هم تندي ښکل کړ. عجيبه احساس مې درلود. گومان مې کاوه چې زړه مې ويلې کېږي. دې ماشوم مې زړه بيخي له گوگله وايست. په زړه کې مې ورته ډېره مینه پيدا شوه.

ژباړونکي ته مې وويل چې د هلک له مور څخه دې پوښتنه وکړي چې هغه ولې له ما څخه ډارېدلی و.

ژباړونکي د هغې کيسه داسې راوژباړله: شپږ مياشتې پخوا کله چې کور مو په کابل کې و، يوه ورځ تا

غوندي ږيرور زموږ کور ته راننوتل. هلک ويده و خو د هغوی په شور ماشور راوينی شو. ږيرورو د ده پلار ته ويل چې پيسې راوباسه خو هغه په زاريو ورته ويل چې موږ پيسې نه لرو. ما احمد گل د کوټې په يوه کنج کې پټ کړی و. ما هڅه کوله چې د زوی

سترگې مې پټې کړم. خو هغه د پېښې ننداره کوله. څه کم یو پاو دغه لانجه روانه وه. چې ناڅاپه یوه ږیرور ماشې ته گوته یوپره په یوه شیبه کې یې د احمد پلار اوږد وغځاوه. ظالمانو پر تندي ویشتلې و. له خولې نه یې اخ قدرې هم راونه وت. ځای په ځای یې سا ورکړه.

هغې دا وروستی جملې په سلگو سلگو وویلې. نور یې نو د خپلې ژړا مخه نه شوه نیولې. احمد هم له ژړا سره کړیکې کولې او زما اوبښکې هم روانې وې.

د احمد مور چې ژړا یې وار په وار خبرې غوڅولې، وویل: له هغې ورځې... راوروسته... چې هر وخت... ږیرور ویني... همداسې بېسده کیږي.

دغې کیسې ډېر غمجن کړم. ځان مې گراموه چې ولې مې د احمد په زړه کې دا تریخ یاد ورتازه کړی.

خو اوس ډېر خوښ یم چې له داسې گلالي ماشوم سره آشنا شوی یم. اوس هغه زموږ ژبه زده کړې ده. ما شېفر ماما بولي او زه هغه ته د ده پخپله ژبه «خوری» وایم. چې رېښتیا ووايم، ما په ټول ژوند کې له چا سره دومره مینه نه ده کړې. اوس هره یکشنبې

کمپ ته ځم. خوری راسره اخلم په موټر کې چکر ورکوم. موټر یې
ډېر خوښیږي. په پارکونو او مېله ځایونو کې یې گرځوم. له دې
کار نه ډېر خوند اخلم. د هغه خوشالۍ زما روح آراموي.

اوس مې ږیره هم پرېښې ده خو خوری راڅخه نه ډارېږي. ما
همدا غوښتل چې د هغه ذهن ته دا خبره واچوم چې ږیره هېڅ
گناه نه لري، گناه خو د ږیرې ځینې نا امله څښتنان کوی.

کله کله احمد راته وایي: شېفر ماما! کاشکې دا ټول ږیرور لکه تا
غوندې وای.

او زه ورته وایم: کاشکې د دنیا ټول ماشومان ستا په شان مینه
ناکه وای.

کابل اریا کلینیک

۱۳۸۶ - ۰۳ - ۰۵

ملا مي ماته شوه

له مطالعي نه ستړی شوی وم. له کوره د باندې ووتم چې سياله وکړم. زموږ له کور څخه درې _ څلور سوه گزه لرې کړوندي وې. هلته هوا ډېره بڼه او چوپه چوپتيا وه. پخوا به هم کله کله د مطالعي لپاره هلته تلم. په دې ورځ هم همغو پتيو خوا ته لاړم. خو واره مې ژوره سا واخيسته. طبيعت ډېر خوند راکړی و. د ونو سيورو ته روان وم. د پتيو منځ ته لا نه وم رسيدلی چې د زگېرو سره مې داسې يو غږ تر غوږو شو: آخ! ملا مي ماته شوه.

شاوخوا ته مې په ځير وکتل خو هيڅ څوک هلته نه وو. هره خوا مې وکتل. د ونو سرونو ته مې هم نظر واچاوه خو هلته هم څوک نه وو. سترگې مې تنگې کړې او لاس مې د سترگو له پاسه پر تندي کېښود ترڅو هر څه سم ووينم خو تر هغه ځايه چې مې سترگو کار کاوه هيڅ څوک نه ښکارېده. گومان مې وکړ چې ماغزه مې ستړي شوي دي او همداسې مې خيالي غږ اورېدلی. په همدې سوچ کې وم چې بيا مې هماغه غږ تر غوږو شو: آخ! ملا مې ماته شوه.

دا خبره راته ډېره آشنا وه. خو نه پوهېدم چې چېرې او د چا له خولې مې اورېدلې وه. لږ وروسته مې ذهن ته راغله چې دا زموږ

د گاونډي ميرويس خان خبره وه. د تنظيمي جگړو پر مهال د هغه په کور يو توغندی لگېدلی او ځوان شل کلن زوی يې شهيد کړی و. کله چې په هغه ورځ ميرويس خان له ښاره کور ته راستون شو او د خپل ځوانيمرگ زوی جسد يې ولېد چې په وينو کې لېت پېټ پروت دی نو په زوره يې چيغه کړه: «آخ! ملا مې ماته شوه.» او بيا بېسده شو.

په همدې فکر کې وم چې بيا مې هماغه غږ واورېد. يو ځل بيا مې شاوخوا وڅارل. خو څوک رامالوم نه شول. فکر مې وکړ چې هسې وېرېدلی يم.

له جيب نه مې وړکۍ راډيو راويسته او ومې لگوله. ما وې خپل پام به غلط کړم. په دې ورځو مې خبرونه هم نه وو اورېدلي. بي بي سي راډيو مې ونيوله. خبرونه وو. اول خبر يې دا و: د بودا هغه بې سارې مجسمې چې شاوخوا يونيم زر کاله پخوا جوړې شوې وې، نن طالبانو په بم والوزولي.

دغه خبر مې چرت ډېر خراب کړ. نور مې نه څه ليدل او نه مې څه اورېدل.

راډيو هسې چالانه وه خو زه په فکر کې ډوب وم. د وخت په تېرېدو نه پوهېدم. خدای خبر چې به يو ساعت همداسې ډوب وم که لا ډېر خو

هماغه غږ بيا په سد كړم. پورته مې وكتل مخامخ يو سپين ږيرى سړى ولاړ و. اوږده سپينه ږيره او اوږدې څنې يې وې. سر تور سر و خو يوه نرۍ ريتاره يې پر تندي باندې تړلې وه. كميس يې گونځې گونځې او لمن يې گرده وه. د پرتوگ پاڅې يې تنگې او گونځې گونځې وې. په پښو كې يې تر زنگانه پورې له نيمڅي نه جوړې شوې موزې وې. چپنه يې هم له نيمڅي نه جوړه وه. پر غاړه يې د سپينو زرو يوه څلور كنجه غاړكۍ څړېده چې د فيل يو غاښ ورپورې تېنگ شوى و. په يوه گوته يې گوټى وه. د گوټۍ كړۍ د سپينو زرو او غمۍ يې د عقيقو و. په غمي كې يې د آتنا د خدايگوتې انځور د يوه ولاړ بني ادم په توگه ښكارېده. د څرمنو پر ملاوستني يې د ژوو او الوتونكو انځورونه كيندل شوي وو. يوه خټينه كوزړۍ لكه اوسني پتك يې تر ملا تړلې وه. پر كوزړۍ باندې هم د گلانو رنجه انځورونه كښل شوي وو. تر شا يې ليندۍ او د غشو كڅوړه وه. په يوه لاس كې يې يوه نيزه او په بل لاس كې يې يو ډبرين گرز و.

ملا يې كړوپه وه خو په سترگو كې يې پنځه زره كلن برم ځلېده. په زگېرو يې ويل: اخ! ملا مې ماته شوه. خپلو بچو مې ملا راماته كړه.

كجكى ۱۱:۱۱:۱۳۸۵

د وند ویزه

زما اټکلونه ټول غلط وختل. زما گومان دا و چې ملي اردو کې به وند نه وي او زه چې د مقاومت پر مهال په وندونو روږدی شوی یم، بې له وندو به څنگه وکړم.

د یوه کنډک قومانداني یې راکړې وه. هر څه د امریکایانو په لاس کې وو. پیسې، اکمالات، خرېداري او ټول شیان. ما ویل امریکایان خو غلا هم نه کوي نو خپل مشاور سره به څنگه گوزاره وکړم.

د وخت په تېرېدو سره هر څه آسانه شول. د خپل مشاور – روبینسن – په هکله مې له هغه متله کار واخیست چې وایي «شوق بچه ره پیدا کو» دغه زوی مری د ترفیع ډېر شوقي و او د ترفیع لپاره یې باید له افغانستانه د ښې دندې د ترسره کولو ثبوت وړی وای. ډېر هوښیار سړی و. نه پوهېږم څنگه خبر شوی و چې زه په دفاع وزارت کې ډېر کسان پېژنم. چې رینستیا شي نو مقاومت کې خو هماغه یو خدای بڅښلی و چې سترگې مو ترې سوزېدلې، دا نور چې اوس ريسان او وزیران دي هغه وخت یې په یوه میدان کې راسره قمار وهل او یوه پره کې یې سگرتي راسره څکول.

روبينسن هم لکه چي زما په شوق خبر و. يوه ورځ يې راته وويل:
راځه چي انډيوالي سره وکړو. ته به ما ته د دفاع وزير په لاسليک
يو مډال واخلي او زه به په خريداري کې ستا مشورې په پام کې
ونيسم.

بس ما نور څه غوښتل. د انډيوالي لاس مو سره ورکړ. ملي اردو
نوی جوړ شوی و او هېڅ شی يې نه درلود. له موبل او فرنېچر نه
نيولې بيا تر پيالو، ترموزونو، کمپلو، د حمام د سامانو، قرطاسيې
او په لسه اوو قلمه نورو شيانو پورې مو بايد بازار کې رانيولي وای.
وراره مې شيرين آغا د روبينسن ترجمان و. هغه اول له دوکاندارانو
سره کتل او نرخونه يې مالومول بيا يې هغو ته ويل چې د هر شي
بیه دې په بل کې يونيم او ان دوه وارې زياتې وليکي. د شيانو د
اخيستلو نه وروسته، زه او شيرين آغا بېرته دوکاندارانو ته تلو او
خپلې پيسې مو ځنې اخيستې. وروسته بيا خبر شوم چې شيرين
آغا له دوکاندارانو څخه کمېشن هم اخلي او له ما يې پټوي خو
څه مې ورته ونه ويل. ما وې څه پرېږده دی هم ځوان دی او د وند
خو همدا لاره ده چې په وند کې وند ووهې. که له ما نه غلا ونه
کړي نو له نورو يې هم نشي کولی.

يوه ورځ د موټرو تلاشی ته تللي وو. د جلال آباد له خوا يو لنډ
کروزر موټر ډېر چټک راروان و. ما وې په دې کې به خامخا کوم
فساد وي نو له خپلو باډيگاردانو سره تيار په خپل موټر کې
کېناستم. لنډ کروزر راورسېد خو تلاشی ته يې ونه دراوه او
همداسې تېر شو. زما موټر هم ورپسې شو. هلکانو ته مې وويل
چې ډزې به نه کوي.

لنډ کروزر د يوه کلي څنگ ته ودرېد. دوه کسان ورته کښته شول
او په منډه کوڅې ته ننوتل. زه بيخي وړلنډ وم. هغوی مې نيولی
شول خو پرې مې ښودل چې وتښتي. ژر ژر مو د موټر د سیتونو
لاندي او باډی وسپړل. د ترياکو دېرش کڅوړې مو پيدا کړې.
پنځه لس مې ورکې پرېښودې او نورې مې يې خپل موټر کې بار
کړې. دې وخت کې روبینسن هم راورسېد. په هيښتيا يې زما د
موټر بار ته وکتل او ويې پوښتل: ډگرمنه! دې ترياکو باندي څه
کوي؟

ما په خندا ورته وويل: ورباندي ستا لپاره مډال اخلم.

هغه هم په خندا شو او نور يې څه ونه ويل.

کار مې ډېر ښه روان و. د وند نورې لارې مې چا ته نه ښییم خو همدومره وایم چې په یوه کال کې مې درې پوړیز کور جوړ کړ. موټرونه مې واخیستل او خو شرکتونو سره شریک هم شوم. د روبینسن غم مې هم کړی و. د ورېښمو یوه دولس گزي غالی، خو افغاني ښځینه کمیښونه او یو خو اوسپنیزې مجسمې چې ما په دوو روپو هم نه اخیستلې خو د هغه خوښې شوې وې، ورته په ډېرو پیسو اخیستې وې.

کال پوره شو او روبینسن بېرته امریکې ته ستنېده. له وعدې سره سم ما د دفاع له وزارت څخه ورته یو مډال واخیست چې پر کاغذ یې د دفاع وزیر لاسلیک کړی و.

د هغه له تلو څخه خو ورځې مخکې نوي مشاوران راغلل. روبینسن زه هغو ته داسې معرفي کړم: ډگرمن جان آغا ډېر تکړه، پوه او صادق قومندان دی او په ملګرتیا کې خو بیخي جوړه نه لري.

د دې خبرې سره یې ما ته وکتل او سترګه یې راته ووهله. دواړو کټ کټ په خندا شوو.

روبينسن د مخه ښې پر مهال د نوي مشاور لاس زما په لاس کې
راکړ او ويې ويل: ما له جگړن بلک سره خبره کړې. هماغه تړون
چې زما او ستا تر منځ و، ستا او د ده تر منځ به هم پاته شي.

په داسې حال کې چې د درې واړو په خپرو کې مو د بري او
خوشالي ښې جوتې وې، يو د بل تر غاړې ووتو او روبينسن مو
رخصت کړ. نو څو پورې چې زموږ ملک ته د ترفيع شوقيان راروان
وي، زموږ د وند ويزه هم نه ختمېږي.

کابل

حيات افغان _ هند روغتون

۱۳۸۶ _ ۰۵ _ ۲۹

عسکري کي منطق نشته

د نظامي روغتون د نفراتو آمر عبدالقدير حيران و چې څه وکړي. د نفراتو ريس ورته امر کړی و چې د روغتون تشکيل به داسې جوړوي چې د قومونو تر منځ انډول په کې مراعات شي. د نفراتو ريس ورته يو فورمول هم ورکړی و. فورمول داسې و چې په هره برخه کې دې په سلو کې پنځه دېرش پښتانه، پنځه دېرش تاجکان، او دېرش نور لږکيان مقرر شي.

خو ډاکترانو دا خبره نه منله. د روغتون علمي مرستيال او درې تنه ډاکتران د نفراتو مسول سره د نفراتو د ريس دفتر ته ورغلل. له ډېر انتظاره وروسته د نفراتو ريس هغوی خپل حضور ته ومنل. هغوی وويل چې په اداري څوکیو کې دغه فورمول تطبيقېدای شي خو په علمي او مسلکي چارو کې نه کېږي. د طب په برخه کې چې د انسان له ژوند سره سروکار لري خو بايد يوازینی معيار پوهه او وړتيا وي، نه قومي تړاو.

خو د نفراتو ريس همدا يوه خبره ټينگه کړې وه چې قانون استثنا نه مني او بايد په هره برخه کې يو شان تطبيق شي.

ډاکټرانو بيا هم پخپلو وړانديزونو ټينگار وکړ. خو د نفراتو ريس په پای کې وويل: «په عسکري کې منطق نشته»

خو ورځې وروسته د ريس فورمول پلې شو. د فورمول له مخې په جراحي سرويس کې هم بايد دوه تنه متخصصان د لږکيو څخه ټاکل شوي وای. خو په دغه لږکيو کې د جراحي متخصصان څه چې آن عادي ډاکټران هم نه پيدا کېدل.

عبدالقدیر د نفراتو ریاست ته رپوټ ورکړ. خو له هغې خوا بيا هم د فورمول په پلي کولو جدي ټينگار وشو او دا هم وويل شو چې که چېرې په دې لږکيو کې ډاکټران نشته نو کولای شي د هغوې نرسان په دې څوکيو وگوماري. په پای کې همداسې هم وشول. د يوې اونۍ لټون څخه وروسته په ډېر مشکل په دې لږکيو کې دوه کسان پيدا شول چې د نرسنگ دوه کلن کورسونه يې لوستي وو او په تشکيل کې د متخصص جراحانو په بست کې ونيول شول.

د عبدالقدیر جنجال خو په دې توگه خلاص شو خو د ډاکټرانو تر منځ لاندې اوس شروع شوه. هغوې ويل دا دوه تنه نرسان چې د متخصص ډاکټرانو په بست کې کار کوي او د متخصصانو امتياز اخلي نو بايد په نوکريوالي کې هم د متخصصانو په ليست کې

ونیول شي. آخر کي دغه لانجه هم غوڅه شوه او نرسان د متخصصانو د نوکړیوالي په لیست کي ونیول شول.

یوه شپه چې د همدې نرسانو څخه یو تن نوکړي و، د شپي د یوولسو بجو په شاوخوا کي د نفراتو ریس چې پر نس باندې یې سخت درد و، روغتون ته راوستل شو. نوکړیوال ډاکتران په بېړه ورغلل چې هغه وگوري. له دود سره سم اول د داخلي نوکړیوالان وروغوښتل شول. هغوي چې د نفراتو ریس معاینه کړ، ویې ویل چې ریس اپنډیسیت دی او باید د جراحي نوکړیوال له خوا تداوي شي. خو د جراحي نوکړیوال په دې لټه کي و چې ځان خلاص کړي او د ناروغ تداوي پر داخله ډاکتر ور واړوي. همدا و چې د ناروغ د کتلو نه وروسته یې وویل: وروره! دا مریض داخلي پورې اړه لرې. ما ورنه پوښتنه وکړه. ویل یې چې پرون یې گاز پاس کړی دی (باد یې پرې شوی) نو څنگه به اپنډیسیت وي؟

خو د داخلي نوکړیوال ورته وویل: ته راشه! زه به درته وښیم چې په ناروغ کي د اپنډیسیت ټول اعراض او علایم مثبت دي.

پس له ډېرو چنو جراحي نوکړیوال مجبور شو چې د مریض تداوي په غاړه واخلي. ته مه وایه چې تر څو د جراح او داخله چي

تر منځ لاندې غوڅېدله، د ریس اپندکس چاودلی او میکروب یې په ټول نس کې تیت شوی و. دا وخت د شپې درې بجې وې چې د نفراتو ریس یې عملیاتخانې ته داخل کړ. په دې شپه د جراحي د نوکریوال قسمت بیخي خراب و. له یوې خوا له وخیم ناروغ سره مخامخ و او له بلې خوا د جراحي نور نوکریوالان ټول د کوم بل ډاکتر واده ته تللي وو او دی بیخي یوازې و.

بس وایي چې له پېښې نه تېښته نشته. د نفراتو ریس یې د عملیات پر مېز واچاوه. د انستیزی نوکریوال مریض ته بیهوشي ورکړه او د عملیات وار ورسید. هغه حیران و چې څه وکړي. د عملیاتخانې نرس ورته وویل: آمر صایب! نورو جراحانو خو به د داسې مریضانو نس د سینې له هډوکي نه نیولې ان تر سپوږمۍ پورې خپل. نو ته هم همداسې وکړه.

هغه هم چاره راوخښته او د نرس په لارښونه یې د مریض ټول نس وڅیړه. په دې وخت کې د غوڅ شوو رگونو څخه وینې وبهېدې. د هغه رنګ وتښتېد. خولې پرې راماتې شوې. حیران و چې څه وکړي خو بیا هم د عملیاتخانې نرس لاس په کار شو او ژر ژر یې د غوڅ شوو رگونو سرونه په یوې برقي آلې باندې وسپړل. د عملیاتخانې د نرس کمال هم همدوره و. تر دې وړاندې هغه هم

څه نشو کولی. اوس نو دواړه حيران وو چې څه وکړي. د مريض نس د ملنگانو د کجکول په شان خلاص پاتې و او د خير سوالونه يې کول.

د نوکريوال په ماغزو کې ناڅاپه يو فکر د برېښنا په څېر وځليد. د جراحي لاسپوښونه (دستکشونه) يې وکښل. څنگ کوټې ته ولاړ. د پتلون له جيب نه يې موبایل راويست. يو نمبر يې دايل کړ. خو له هغې خوا کمپيوټر وويل: «دغه نمبر والا سپړی خارج د ساحې سفر کړی. وروسته زنگ ووهی»

بل نمبر ته يې زنگ ووايه خو بيا هم کمپيوټر ځواب ورکړ: «د دې خبرتيا له اورېدو څخه وروسته خپل پيغام کېږدی»

په همدې توگه لسگونو شمېرو ته يې زنگونه ووهل خو د موبایل کمپنيو هم د ده له قسمت سره لاس يو کړی و او د ټولو کړو گناهونو کساتونه يې ځنې اخيستل.

څه سر به مو خوږوم شپه تر سهاره همداسې تيره شوه. سهار چې رسميات شروع شول او نور ډاکتران راورسېدل. د ريس روح اسمان ته ختلی و. د ورځې په يوولسو بجو باندې د ريس جنازه خاورو ته وسپارل شوه. د يوه دولتي فرمان په ترڅ کې ورته

د «بچه سقاو» مډال ورکړل شو. یو بل منصبدار د هغه ژوندلیک

ولوست چې په پای کې یې ویل شوي وو:

ریس صاحب دومره قانوني سپړی و چې آن خپل ژوند یې هم د

«قانون استثنا نه مني» تر مقولې قربان کړ.

خو ډاکترانو ویل چې د نفراتو ریس د خپلې هغې خبرې قرباني

شو چې ویل یې «په عسکري کې منطق نشته.»

هلمند کجکی

۲۸. ۸. ۱۳۸۵

خيرات

درې کاله کيږي چې د وړکتون مديره يم. دا چې څنگه مې دغه خوکی ونيوه، بېله خبره ده. اولو ورځو کې به مې ځان سره ويل چې تا خو په ټول ژوند کې يو ساده ماموريت هم نه دی کړی نو مدیریت به څنگه کوي؟ چې ريښتيا شي مکتب مې ان لس کاله پخوا تر نهمه پورې ویلی و. بيا وروسته مې يو چا ته پيسې ورکړې هغه د دولسم صنف شهادتنامه راته جوړه کړه. اوس هغه درسونه مې ټول هېر شوي دي. حيرانه وم چې څه به کړم. خو په دې دريو کلونو کې مې تجربه دومره زياته شوې ده چې اوس وزارت هم راته اسانه بريښي.

په لومړۍ ورځ چې وړکتون ته لاړمه، ښوونکي او خاله گانې مې خپلې شعبي ته راوغوښتلې. په ډېره عادي لهجه مې باتې شروع کړې: «ما دا مدیریت چيرته کاوه، خو څه وکړم دا د وړکتونونو ريسه نه ده، دا خوارکی ډېره را ته ټينگه شوه. ویلي دا ډېر مهم وړکتون دی زه پر بل چا اتبار نشم کولای او داسې لکه تا غوندې بله تکړه مديره چېرته پيدا کيږي.»

يوې ښوونکې غوښتله چې څه ووايي خو لا يې خوله خبرو ته نه وه جوړه کړې چې ما خپلې خبرې داسې وغځولي: «مجبوره يې کړم.

څه به مې کړي وای؟ د خاله د لور خبره څوک پر ځمکه غورځولی شي چې بیا دې ډېره صميصي خورلنه هم وي.»

له تاسو به یې څه پتوم، ریسه خو مې ولله که په رنگ هم لیدلې وي چې توره ده که سپینه. هسې مې خلک ډارول. باور وکړئ چې دغو خبرو مې معجزه وکړه. زه کراره د خیر پر غونډۍ کېناستم. زما کارونه نورو ښوونکو تر سره کول. نه له حاضرۍ خبره ومه، نه له راپوره. صادره- وارده، د مکتوبونو او استعلامونو لیکل او استول، محاسبه او لنډه دا چې هر څه پخپله تر سره کېدل.

هرې ښوونکې به په خپله خوښه راته دا کارونه کول. خو ما هم د هغوی زحمتونه بې مجرا نه پرېښودل. هرې ښوونکې ته مې په اونۍ کې یوه ورځ په خپل صلاحیت رخصت ورکاوه. هغوی هم ډېرې خوشحالي وې. یو څه موده چې تېره شوه، استخباراتي کار مې شروع کړ. هغه داسې چې خاله گانو ته مې وویل چې ټولې ښوونکې دې وڅاري او هرې یوې چې یې زما په هکله کومه خبره وکړه، ما ته دې ووايي. په بدل کې به یې ما یو څه لرگي او یا نور توکي ورکول چې خپلو کورونو ته یې یوسي. دغه تدبیر مې هم

ډېره بڼه نتیجه ورکړه. د ټولو بڼوونکو په زړونو زما وېره خپره وه. هېچا جرات نه کاوه چې په ما پسې خبرې وکړي.

د هرې ورځې په تېرېدو سره زما تجربه لا پسې زیاتېدله. دا مې هم زده کړه چې څنگه د حاضر و ماشومانو له شمېر څخه دوه چنده زیات په راپور کې ولیکم او د خوراكي توکو نیمایي برخه ځان ته وساتم. تاسو ته خو مالومه ده چې په وړکتونو کې د ماشومانو لپاره له وچو شېدو نه نیولې بیا تر بورې، غوړیو، وریجو، لوبیا او ډیرو نورو شيانو پورې هر څه پریمانه وي. هره پنجشنبه له غرمې نه وروسته چې په وړکتون کې هېڅ څوک نه پاتې کېدل، مېړه به مې خپل موټر راوست. د خاله په مرسته به مې ټول زېرمه شوي شيان په موټر کې واچول. یو څه به مې خاله ته هم ورکړل. په کور کې مو د هر شي لپاره جلا جلا کډوان وو او چې له کډوانو څخه به هم زیاتېدل هغه به مو پر دوکاندارانو خرڅول. خو میاشتې مې دغه کار په ډاډه زړه وکړ. خو یوه ورځ خاله راته وویل: مدیره صایب! دا بڼوونکې نه دي، دا خپلو کې یو څه څه سره وایي.

— څه سره وایي؟ — سمه خبره وکړه.

– هېڅ، بس همداسې سره وايي چې دا اضافي موادو باندې
خه کيږي.

– تا ورته خه ونه ويل؟

– نه نو ما به خه ويلي وای. هغه ټيټکۍ نه ده ...

– څوک. زرغونه خو به نه يادوې؟

– هو هماغه. هغې ويل چې مواد خو به خامخا مديره خپل کور
ته وړي. نور څوک خويې وړای نشي.

– هغوي پسې مه گرځه. چاره يې اسانه ده.

سبا مې د رخصتۍ پر مهال ټولو ښوونکو ته يوه – يوه کيلو وچې
شېدې او همدومره بوره ورکړل او ورته مې وويل چې دا مواد
اضافه وو. ما وې پر تاسو به يې وويشم چې خپلو بچو ته يې
يوسۍ. بس همدا و چې د ښوونکو خولې پټې شوې او زه بيخي
بېغمه شومه.

خو نن يوه بله ټکه راپرېوته. د پنجشنبې ورځ وه. ميرې مې په
دوو بجو خپل موټر راوست. موټر مو د وړکتون د انگرې دننه ودراره.
خاله او مېړه مې راسره لگيا شول. په بېړه مو زېرمه کړې شيان
موټر ته واچول. مېړه مې جلو ته کېناست. خاله لاړه چې دروازه

خلاصه کړي. همدا چې دروازه خلاصه شوه سترگې مې د وړکتونونو پر معاونې ولگېدې چې له اداري مدیرې سره د دروازې شا ته ولاړه وه. اوه خدایه! دا څه لوبه راباندې وشوه. اوس به څه ځواب ورکړم.

مخې ته یې ورغلم. ښه راغلاست مې ورته ووايه. غږ مې لږزېده. زړه مې درزېده او ټول بدن مې رېږدېده. پر تندي مې یخې خولې راماتې وې.

هغوې لکه چې چا ورته ویلي وي، سیده د موټر خوا ته ورغلې. معاونې په تونده ژبه پوښتنه وکړه: موټر کې مو څه بار کړي دي؟ ژبه مې بنده بنده کېده. ځواب مې ورکړ: هېڅ... بس... هغه... څه شی دي... هغه اضافي مواد دي صایب.

_ اضافي مواد؟ اضافي مواد له کومه شول؟

_ معاونه صایب... هغه... هغه داسې ده... داسې ده چې کله کله به ماشومانو غیرحاضري کوله کړه.

_ نو بیا؟

– بيا به موږ په راپور کې... صايب په راپور کې به مو حاضر نيول.

– دې ته وايي عذر بدتر از گناه.

په دې وخت کې مې مېړه له موټره راکوز شو. زړه کې مې وويل چې څه د ده ژبه خو تېزه ده، له جنجاله به مې خلاصه کړي. خو معاونې هغه ته هم په آمرانه لهجه وويل: ته نه شرمېږې چې د نښې غلا ته دې ناست يې؟

د هغه ژبه هم پڅه شوه. ويې ويل: ولله... خورې... داسې ده... داسې ده چې

– ما خو اورېدلي دي چې ته په کومه موسسه کې پنځه سوه ډالره معاش لرې.

– هو... خورې. همداسې ده.

– نو بيا غلا ولې کوې؟

– ولله... نو څه ووايم.

زما داسې قار ورته راغلی و چې د ده ژبه خو دومره تېزه وه چې د همدې ژبې له برکته په موسسه کې مقرر شوی و که نه نو بل

کمال خو ولله که ولري خو اوس شه بلا وهلی چې خبرې نشي-
کولای.

معاونې بیا ما ته وویل:

_ ته څنگه نه شرمېږې چې د ماشومانو حق خورې؟

اداري مدیرې وویل: چې یو ځل یې څارنوالۍ ته معرفي کړو بیا
به وشرمېږي.

په همدې وخت کې مې یوه خبره په ذهن کې لکه برېښنا
وځلېده ورته مې وویل: خیر دی معاونه صایب. مه مې ځوروی.
تاسې خو هم لویه خپل خانه لرئ. زه خبره یم چې ستاسو مېلمانه
هم ډېر دي. دغه مواد به تاسو ته _ تاسو دواړو ته به درکړم. خو
چې څارنوالۍ ته مې ونه لېږی.

معاونې ویل: ته غواړې چې موږ هم په دې غلا کې درسره شریکې
شو؟

_ نه... نه... خدای دې نکړي... معاونه صایب دا... دا مواد خو
هسې هم اضافي دي کنه... صایب مصرف یې وختي تېر شوی نو
ولې به غلا وي؟ دا خو ستاسو حق دی.

_ نه. نه. په دومره کي موادو به زموږ رنګ نه بدوي.

ومي ليدل چې لهجه يې يو څه نرمه شوې نو جرات مې زيات شو. ورغبرگه مې کړه: ولې به دومره کي وي؟ هره مياشت کې به همدومره مواد در ورسېږي.

اداري مديرې وويل: گوره معاونه صايب! دې خوارکي خو هم ولله که بده خبره کړې وي. دا بېچاره هم آبرو لري. ولې يې بې پته کوي؟ پرېږده چې خپله غريبې وکړي. څارنوال ته به يې خشته ولېږو؟ هسې چې رينبتيا شي، په دولت کې څوک دي چې غلا نه کوي؟

معاونې وويل: څه خير! ستا په خاطر به يې له گناه څخه تېره شم. خو ...

اداري مديرې زما خوا ته وکتل او د معاونې خبره يې ورپوره کړه: خو چې پخپله وعده وفا وکړي.

په چټکۍ سره مې وويل: صايب بېغمه اوسۍ. هره مياشت کې به مو برخه پخپل موټر کې در ورسوو.

مېړه مې د موټر شاتنۍ دروازې ورته خلاصې کړې او ويې ويل: راځئ موټر کې کېنئ. زه به مو مواد درسره يوسم او د بل وخت لپاره به مو کورونه هم ووينم.

هغوې په موټر کې کېناستلې او په داسې حال کې چې موسکې
موسکې کېدلې، خدای پاماني يې راسره وکړه.

زه په بېړه کورته لاړمه او د تېرې اونۍ له موادو څخه مې يوه
خوندوره حلوا پخه کړه او د خيرات لپاره مې د باندې ولېږله. له
ځان سره مې وويل: څه شکر دی چې بلا وه خو برکت يې نه و.

کابل _ اريا کلينیک

۱۳۸۶ - ۰۳ - ۰۵

فرهنگ او سیاست

یو چا د «ډي ان اي» دفتر ته وربللی وم. هلته یو ورکشاپ و. چې ورغلم، کتل مې چې د نویو جوړو شویو گوندونو د سر کسان ټول حاضر دي. نه پوهېږم چې زه یې څنگه دعوت کړی وم. زه خو نه په کوم گوند کې وم، نه کوم سازمان کې. یوازې مې کله کله سیاسي لیکنې کولې.

ټولو لوکسې دریشۍ اغوستې وې. ښکلې نیکتایۍ یې تړلې وې. د عطرو بویونو خو یې ټوله کوټه په سر اخیستې وه. یوازې زه په خت پرتوگ کې وم. د کوټې اخر سر ته لاړم او په یوه کنج کې کېناستم. ما وې چې څوک مې ونه شړي. پس له یو څه انتظاره یو دنگ شین سترگی سړی کوټې ته رانوت. یو ساده کوبای پتلون یې د یوه بې لستوني کمیس سره اغوستی و. ترجمان یې تر ده ډېر لوکس و. ځان یې داسې را وپېژاند: زه جېمز واکر د امریکا په خارجه وزارت کې د سیاسي گوندونو په ډیپارتمنت کې کار کوم. نن تاسو ته د سیاسي گوندونو تر منځ د ایتلاف په هکله یو څو خبرې کوم.

د دې په ویلو سره سپینې درې خوا ته لاړ او په انگرېزي باندې یې ولیکل: ایتلاف

بيا يې ټولو ته په خیر وکتل .

ترجمان ته يې وويل : زما له بکس نه کاغذ او قلمونه راوباسه او پر دې خو کسانو چې قلمونه نلري ، ويې وېشه .

همدا چې ترجمان د قلمونو پر وېشلو پيل کړ ، ومې ليدل چې ټولو خپل قلمونه بېرته خپلو جیبونو ته واچول او هر يوه يې ترجمان ته ويل چې :

_ ماته هم راکړه .

_ يگ دانه بر مام .

_ دې خوا ته وگوره .

له کوټې نه حمام جوړ شو .

د جېمز خوله وازه پاتې وه . شاوخوا ته يې حيران حيران کتل .

تاسو څه فکر کوئ چې دا قلمونه څه ډول وو . پارکر؟ شيفر؟ يا کوم بل ډول گران بيه قلم؟

نه بابا ساده بېک قلمونه وو چې ښار کې په پنځو افغانیو خرڅېږي .

په همدې وخت کې خنګ ته مې ناست سړي ته فکر شو چې د
قلم په اخیستلو دومره خوشاله و چې خوله یې جینګه پاتې وه.
سوټ بوټ یې ښه برابر و. ږیره او برېتونه یې هم پاک خریلي وو.
خو تر لاندنۍ شونډې نه یې لاندې یو غټ تک تور مچ ناست و.
لاس مې وروغځاوه چې مچ ترینه وشرم. بد بد یې راته وکتل او
ویې ویل:

– چې میکنې؟

– هیڅ وروره ما وې چې دغه مچ به درنه وشرم.

– او بې فرهنگ ای ریش اس یا منګس؟

– اوه ورورکه بخښنه غواړم. دا ږېره خو دې ما ته بیخي لکه
مچ غوندې ښکارېده.

– ادم کوهي!

زړه کې مې وویل چې کوهي خو ریښتیا چې یم او په دې که
نو څه عیب دی. سمې خو هسې هم زورواکو لاندې کړي دي.
موږ بیچاره گان خو مجبوره یو چې په غرونو کې واړوو. خو دا بې
فرهنگ یې نو ولې راته وویل. که د داسې ږېرې لرل فرهنگ وي
خو ریښتیا هم بې فرهنگ یم.

يو بل سپړکی راغی. کاغذ او قلم يې په لاس کې و. له يوه سره
يې د ناستو کسانو نومونه ليکل. د هر چا مخې ته به چې ودرېد،
هغه به ځان ورته معرفي کاوه:

– بکتاش پیکار گرا ریس حزب جوانان فېشن گرا

– رحمان قل جوشان معاون حزب رفاه برای شمال

– فروزان فرزانه فر حزب مترقي ارايش

– داريوش قباديان حزب مشارکت فرهنگي

– عبدالستار سنتيار مسلمانیک گوند

د «مسلمانیک» کلمه راته عجيبه غوندې ښکاره شوه. خو بيا
يو چا راته وويل چې د مسلمانیک «ایک» د ډيموکراتیک له «ایک»
څخه اخيستل شوی.

خير. جيمز په اوتو بوتو سر شو. داسې خبرې يې کولې چې
ته وا موږ ورته ماشومان ښکارېدو. ويل يې چې: «د ايتلاف گټه دا
ده چې انرژۍ مو پر څو برخو نه وېشل کېږي او که چېرې ايتلاف
سره وکړئ نو انتخابات گټلې شئ. خو د ايتلاف اول شرط دا دی
چې ايتلاف کوونکي بايد سره گډې موخې او گډ نظريات ولري.»

زړه کې مې ووېل چې موږ د داسې گوندونو او تنظيمونو ايتلافونه ليدلي دي چې يو د بل وينو ته هم تېري دي، يو د بل په زرهاوو تنه يې سره وژلي دي او نن په يوه کاسه کې ډوډۍ خوري. نو ته څه راته لگيا يې او د ايتلاف درسونه راکوې؟ موږ پخپله په دې کار کې استادان يو. ته وايې ايتلاف کوونکي بايد سره گډې موخې ولري. خو موږ تور، سپين، سور او شين سره گډوو او بيا نو برگ برگ کېږو.

د جېمز په خبرو کې يو ټکی هم نه و چې په يادداشت کولو دې وارزي. خو ټول ناست کسان بوخت وو او قلمونه يې پر کاغذو خوځېدل. ما وې ته ودرېږه چې دوې څه شی ليکي. يوه ته مې سر ورنږدې کړ. که گورم چې د خپلې امضا پرېکتس کوي. ټوله پانه يې په امضاگانو ډکه کړې وه. يو بل تن بيا داسې ښکارېده چې پر خپل نوم به مين وي، د کاغذ مخ او خټ يې په خپل نوم ښايسته کړی و. څنگ ته مې ناست فرهنگي چې زه يې بې فرهنگه بللی وم، يو زړه کېښلی و چې په غشي سوری شوی. د وينو له څاڅکو څخه يې لښتی بهېدلی او د پانې په اخر کې په سيند بدل شوی و. ما خو بيا لوژي کې لوستلي وو چې د انسان د بدن

ټوله وینه پنځه لیټره کیږي نو دا به د کوم ځناور زړه وي چې
دومره ډېره وینه لري؟

جېمز د خپلو خبرو په پای کې وویل: ښاغلو! په څنگ کوټه کې
ډوډۍ تیاره ده. مهرباني وکړئ.

د ټولو په څېرو کې د خوشحالی برېښنا وځلېده. زه تشاب ته لاړم
چې لاس پرېمینځم. خو چې بېرته راغلم «نه دي د ویلو هغه څه
چې ما لیدلي دي» پر مېزونو باندې برید و. داسې ښکارېده چې
دا ټول خلک له وریجو څخه پرېهېز دي او یا خو چا قسم ورکړی
چې پرته له غوښې دې بل څه نه خوري. خوړل کاشکې وای. نه
پوهېږم چې داړل وو که چیچل وو. اوس که ووايم چې د داړونکو
په څېر یې پر غوښو حملې کولې خو ما به هم ملالی جويا غوندې
پسې واخلي. تر ټولو جالب خو هماغه فرهنگي و د چرگ ورنونه
یې یو په بل پسې پورته کول. په داسې بېړه یې شخوند واهه چې
ته وا د ټېکې کار دی.

ورون به یې په دواړو لاسو ونيو او په جینگو غاښو به یې وداړل. په
دې وخت کې جېمز هم راغی خو د فرهنگي په لیدلو بېرته په بېړه
ووت. څو شېبې وروسته په منډه راغی. یوه ډیجیټله کمره یې په
لاس کې وه. د فرهنگي عکسونه یې په داسې حال کې واخیستل

چې د يوه ورون غوښې يې خلاصې کړې او پر هډوکو يې شخوند
واهه. جېمز فرهنگي ته پرله پسې تنکيو تنکيو ويل. فرهنگي هم
خپل موټی شوی لاس چې غټه گوته يې نېغه نيولې وه، جېمز خوا
ته ښوراهه او تنکيو تنکيو يې ويل.

خه به ووايم. د فرهنگيانو او سياستوالو د دې حال په لېدو مې
اشتها بنده شوه. فرهنگ او سياست دواړه مې هغوې ته پرېښودل
او خپله لاره مې ونيوه.

کابل

۱۳۸۶ - ۰۳ - ۰۷

کلتوري يرغل

جانو چې په بوه موسسه کې د انگرېزي ژبې ترجمان شو، نوم يې له جانو څخه په جان محمد بدل شو. پخوا به ان خپل مور او پلار هم جانو باله خو اوس چې هغه ځان ته يو تخلص هم پيدا کړی و نو ټولو «ځانگړی صاحب» باله.

هغه دا تخلص په دې خاطر غوره کړی و چې غوښتل يې هر څه يې ځانگړی وي او له نورو نه توپير ولري نو همدا و چې د وېبستانو له ډول نه نيولې بيا تر کاليو، عينکو، او بوټونو پورې هر څه يې ځانگړي شول. که د نورو بوټونه پنډ پنډ وو نو د ده به نری څوکې والا وو. که نورو ځوانانو پينه يې پتلونونه اغوستل نو د ده به بيخي شلېدلې وو. که همزولي يې پيپسي-څښلې، د ده څښاک به بير و. دی په خوراک، څښاک، خبرو اترو او خلاصه چې په هر څه کې له نورو نه جوت توپير پيدا کړی و.

يوه ورځ د همدغسې ځانگړو شيانو په خوړلو ورته د نس درد او خواگرځی پيدا شو او دی يې مجبور کړ چې د ډاکترانو کتنځيو ته مخه کړي. د عادت له مخې ده غوښتل چې کوم ځانگړي ډاکتر ته ورشي، نه کوم عادي ډاکتر ته. نو ځکه يې د

ډاکټرانو د لوحو په لوستلو پیل وکړ. له یوه ساعت وروسته یې
یوه ځانگړې لوحه ولیدله چې پرې لیکل شوي و:

رنځور زيب ډاکټر ناروغمل

متخصص امراض قلب، شش، معده، گرده، روده، جگر، کیسه
صفرا، قبرغه، مثانه...

تحصیلات عالي در هندوستان

د لوحې اخري لیکه په سره رنگ لیکل شوې وه. تر څو د لرې نه د
خلکو په سترگو ولگېږي. جانو له ځانه سره وویل: یاره ځانگړیه!
ځانگړی ډاکټر دې وموند. بس ورځه او ځان ورباندې گوره.

جانو د کتنځي خوا ته چې د یوې ودانۍ په دریم پوړ کې و، روان
شو. د تنگو او تیارو پوړیو څخه چې د نم بوی یې د سپرې سا
بندوله، پورته شو او کتنځي ته ورسېد. له نیم ساعت انتظاره
وروسته د ده وار ورسېد. جانو له ځانه سره وویل چې ډاکټر خو په
هندوستان کې تحصیل کړی او هلته خو ټولې زده کړې په
انگریزي ژبه کېږي نو راځه ته هم خپله انگریزي ورباندې «تړای»
کړه. کتنځي ته له ننوتو سره سم یې وویل: «هلو! گوډ افټرنون»

پرتله له دې چې د ډاکټر ځواب ته تم شي، په گړندی ژبه یې ادامه ورکړه: آی هف ا پرابلم وېد مای اېډومن آی هف سټوماک اېک، نازیا اینډ ومیټینګ اینډ آلسو ډیاریا.

I have a problem with my abdomen. I have stomachache, nausea and vomiting and also diarrhea.

ناڅاپه متوجه شو چې ډاکټر ورته داسې حیران حیران گوري چې ته وا په دواړو غوږو کون دی او بیخي اوري نه. نو ویې ویل: ډاکټر صاحب په انگریزي نه پوهېږې، که څنگه؟

- نه مې پلار انگرېز دی او نه مې مور انگرېزه ده. نو انگرېزي به مې ولې زده وي؟

_ تا خو تحصیل په هندوستان کې کړی.

_ هو کړی مې دی. نو څه؟

_ هلته خو درسونه په انگرېزي ژبه وي نو ستا څنگه نه ده زده؟

ډاکټر په داسې وارخطايي لکه چې لاس په لاس په غلا نیول شوی وي، وویل: هو... هو... رینبټیا درس خو مې په هند

کې ويلي. خو هغه وخت هلته انگرېزي نه چلېده. هر څه په اردو ژبه وو.

جانو په سپين سترگي سره وويل: چل کويي بات نهې مې آپ کو اردو مې بتاتاهو. بات يې هې که ميري پېټ مې درد هې، اولتي آرهي هې اور...

ډاکتر جانو پرې نه ښود چې خپله خبره پوره کړي او په داسې حال کې چې رنګ يې سور اوښتی و، خو غوښتل يې چې خپله وارخطايي پټه کړي، وويل: وروره! دا د پرديو ژبې څه کوې؟ راځه چې په خپله ژبه سره وغږېږو. اوس نو ووايه څه تکليف لرې؟

جانو چې په خبره پوه شوی و، وويل: نس مې خوږېږي. خوا مې گرځي، قی وهم او د نسه هم خراب یم.

ډاکتر د جانو فشار وکوت او يوه اوږده نسخه يې ورته وليکله. جانو نسخه واخيسته او له کتنځي نه ووت. خو دوا يې وانخيسته.

يوه اونۍ وروسته جانو ښار ته لاړ. ويې لېدل چې د اطلاعاتو او کلتور وزارت مخې ته ډېر کسان سره راټول شوي وو چې په

لاسونو يې شعارونه پورته کړي وو. د ټولو نه مخکې يو سپړی ولاړ و
چې پرله پسې يې دغه شعارونه ورکول:
دولت دې د کلتوري يرغل مخه ونيسي!
دولت دې پر هندي فلمونو بنديز ولگوي!
موږ نه غواړو چې ځوانان مو د پرديو ژبې زده کړي!

جانو چې ښه وړاندې ولاړ، وبې ليدل چې هماغه ډاکتر ناروغمل
دی چې شعار ورکوي.

کجکی ۱۳۸۵ - ۱۱ - ۱۱

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library